

У руках Богородиці

Володимирська Пушкарівська ікона Пресвятої Богородиці.

Третього червня Православна Церква буде звершувати святкування на честь чудотворної Володимирської ікони Пресвятої Богородиці. Це один із найбільш шанованих нашим народом образів. У цей же день ми будемо згадувати і ще про один Лик Пречистої, яким Божа Матір благословила і наше місто Полтаву, і всю Полтавську землю. Нині ця ікона знаходиться у Вознесенському храмі на Пушкарівці, й хоча вона є списком Феодорівської ікони, однак наші предки здавна шанували її як Володимирську.

Дивним чином цей образ явився після Полтавської битви і благословив місце майбутнього Пушкарівського монастиря, ставши головною його святиною. Потім, покинувши Полтаву, ця ікона принесла славу Великобудищанській обителі, після розорення якої в ХХ столітті стала берегинею Спасо-Преображенського скиту — останнього притулку великобудищанських подвижниць. Далі — роки забуття і невідомості. І ось уже в наші дні, майже через три століття, Пречиста у своєму давньому образі дивом знову повертається в Полтаву і обирає Собі в житло

місце Свого первоявлення — Вознесенський храм стародавньої Пушкарівської обителі. І тепер кожен охочий може прийти і доторкнутися до цього чуда Божественної любові, відкрити своє серце Матері Світла. Яка й досі незримо спасає нас від бід і нещастя.

Володимирська Пушкарівська ікона зображує Діву Марію з Немовлям на руках. Її Богоматеринство стало основною подією всього Її подальшого життя. У Марії справдилися слова усіх пророків, сказані про Христа. У Ній здійснилась повнота нашого світу і через Неї явлене у наш світ Божественне Одкровення в Божественній Дитині. Як не дивуватися волі Господа, Який захотів дарувати нам Себе в людині? «Бог став людиною, щоб ми стали подібні Йому», — говорить святий Афанасій Великий. І в усьому цьому значне місце посідає Діва Марія.

Під час перебування ікони в Матвіївському скиту очевидці свідчили, що фарби на ній ставали все світлішими і світлішими, являючи погляду мольників Лик Пречистої. Особливою виразністю і ясністю обрисів виділялося Її око. За роки забуття чудотворне зображення знову потьмяніло, як

потьмяніли й душі людські, загрузли в гріхах і безбожжі. Проте погляд на іконі Пречистої сьогодні все такий же ясний і так само пронизливо дивиться в душу богомольця. А ще надзвичайно ясні й світлі фарби, що зображують Її руки, якими Вона тримає Божественне Немовля, а разом із Ним — і всіх нас.

Коли до Віфлеємського вертепу прийшли пастухи й повідали про явлення їм ангельських воїнств, усі, хто почув, дивувались тому. А Марія ці всі слова зберігала у Своему серці. Божа Матір тихо і покірно приймала слова про Її Сина, дякуючи Богу за цей великий дар.

Пресвята Богородиця є і нашою Матір'ю. Нас Вона також, як і Божественне Немовля, тримає на Своїх руках, підтримуючи Своєю невичерпною любов'ю. Подумаємо про те, які слова про нас складає Вона в Своему серці. Що приносять вони Їй — радість чи біль? Що Вона бачить, вдивляючись Своїм ясним поглядом із Володимирської Пушкарівської ікони в наші душі, — гріх чи чесноти?

Ігумен Афанасій (Бідний).

У номері:

Жизнь как подвиг

Владыка Феофан (Быстров)
и провинциальная Полтава

с. 8-9

Париж — город влюбленных, или Благословение Марии Магдалины

с. 10-11

Велика страдница

До річниці масового розстрілу
у Требах духовенства і мирян.
Преподобномучениця
Олімпіада Полтавська

с. 12

Молдавский старец Паисий Величковский

Его жизнь, учение и влияние
на православное монашество

с. 13

Мій шлях до Христа

До дня пам'яті святителя Луки
(Войно-Ясенецького):
про одну зустріч зі святим

с. 14-15

**ПРОСИМО
ВАШИХ ПОЖЕРТВ
НА БУДІВНИЦТВО
ВОСКРЕСЕНСЬКОГО
КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ
МІСТА ПОЛТАВИ**

Р/р 260021053001
у філії Полтавського
регіонального управління
ВАТ банк «Фінанси та Кредит»
МФО 331832, код 26304890

Сердечно
дякуємо всім
відомим
і не відомим
благодійникам!

✠ У Полтаві на базі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка 9 квітня відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар «Сучасні технології навчання курсів духовно-морального спрямування в освітніх закладах».

Участь у семінарі взяв митрополит Полтавський і Миргородський Филип — голова відділу релігійної освіти, катехизації та місіонерства при Священному Синоді Української Православної Церкви, ректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії,

Всеукраїнський науково-практичний семінар «Сучасні технології навчання курсів духовно-морального спрямування в освітніх закладах»

священноархімандрит Мгарського Спасо-Преображенського монастиря, доктор богослов'я.

У вітальному слові митрополит Филип, зокрема, зазначив, що Українська Православна Церква завжди надавала великого значення питанням духовної просвіти молодого покоління. «Нині акцент ми робимо на викладанні "Біблійної історії та християнської етики" — культурологічного курсу, спрямованого на ознайомлення дітей та підлітків із основами нашого буття».

Живучи в епоху повністю деформованої ієрархії цінностей, ми усвідомлюємо важливість ідеї повернення сучасного освітнього простору до головного принципу розвиваючої педагогіки — пріоритету духовно-виховних цінностей

над матеріально-економічними. Цю ідею розвивали педагоги, які спиралися на традиційні для нашого суспільства наукові основи педагогічного мистецтва. Так, Костянтин Ушинський писав: "Ми сміливо висловлюємо переконання в тому, що вплив духовний становить головне завдання виховання, яке набагато важливіше, ніж розвиток розуму взагалі та наповнення голови пізнанням".

Святитель Григорій Богослов говорив, що "освіта — це виховання словом і ділом". Сучасний світ потребує не тільки слів, а й конкретних дій. Тож хочу побажати плідної праці на ниві просвіти учителям і наснаги та творчих звершень усім, кому не байдуже майбутнє нашої Батьківщини та нашого народу».

Митрополит Филип звершив недільне всеношне бдіння напередодні Цвітоносної неділі

✠ Вхід Господній у Єрусалим, Неділя ваїї (гілок), Цвітоносна неділя, Вербна неділя — це назви одного з дванадесятих свят Православної Церкви, що звершується за тиждень до Пасхи.

Про вхід Христа в Єрусалим за кілька днів до Хресних страждань оповідають усі чотири євангелісти. Коли після чудесного воскресіння Лазаря Господь Ісус Христос відправився для святкування Пасхи в Єрусалим, багато людей із величезною радістю пішли за ним, супроводжуючи Його з урочистістю, з якою в давні часи на Сході

супроводжували царів, бо бачили ті чудеса, які він звершував.

Всеношне бдіння 12 квітня, напередодні свята Входу Господнього в Єрусалим, у Свято-Макаріївському кафедральному соборі відправив Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Після Євангельського читання на утрени Владика звершив чин освячення гілок верби, після цього помазав вірян святим єлеєм і роздав зелені гілки прихожанам на пам'ять про зустріч Господа.

У Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії відбулися збори благочинних та духовенства міста Полтави

✠ Під головуванням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа в залі засідань Духовно-просвітницького центру Полтавської єпархії 11 квітня відбулися

збори благочинних та духовенства міста Полтави.

Зібрання розпочалося і завершилося спільною молитвою. На засіданні було обговорено поточні церковні питання з життя Полтавської єпархії.

Єпархіальна хроніка

13 квітня, на свято Входу Господнього в Єрусалим, у Покровському храмі Архієрейського подвір'я міста Комсомольська відбулася чергова дитяча Літургія і загальне говіння для вихованців та викладачів Духовно-просвітницького центру.

Літургію звершив директор школи ієрей Георгій Коваленко. У богослужінні взяли участь вихованці, викладачі, а також батьки вихованців. За богослужінням співав змішаний хор вихованців і батьків.

Цього дня майже всі вихованці причастилися Святих Христових Таїн. У кінці Літургії діти святити вербу і традиційно вітали один одного зі святом. Після подячних молитов відбулося спільне чаювання.

16 квітня, з благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського,

у Полтавській Місіонерській Духовній семінарії побувала група студентів та викладачів Кременчуцького педагогічного училища імені А. С. Макаренка. Гості відвідали семінарські храми — Трьох святителів і преподобного Нестора Літописця, а також дізналися про особливості навчального процесу на іконописному відділенні.

17 квітня, у Великий Четвер, Церква згадувала і знову звершувала Таємну Вечерю Господа Ісуса Христа, яку Він звершив перед своїми Хресними стражданнями зі своїми учнями і апостолами. На Таємній Вечері Христом було встановлено одне з головних Таїнств християнської Церкви — Євхаристію (що в перекладі з грецької означає «подяка»). Під час Євхаристії вірні причащаються Тіла і Крові Самого Христа. Тож у Великий Четвер прихожани

усіх храмів прагнуть причаститися Святих Христових Таїн.

Також у Великий Четвер у храмах відбулося приготування Запасних Дарів для Причастя протягом року тих людей, які через старість або неміч не можуть прийти в храм і причаститися в храмі. Тіло і Кров Христові, освячені на Літургії Великого Четверга, зберігаються в особливому ковчезці (зазвичай виконаному у формі храму), іменованому дарохранительницею, на престолі у вівтарі. Відправляючись до хворих, священники перекладають звідти Тіло і Кров Христові в менший ларець — дароносицю.

17 квітня, у Страсний Четвер, у храмах єпархії звершили утрени з послідуванням Страстей Господніх. Після шістопсалмія, тропаря «Егда славнии ученицы» і малої ектенії присутні запалюють

свічки і ніби вступають у глибоку темряву Гефсиманської ночі, що огортає тепер світ. Починається читання дванадцяти Євангелій. Зміст Євангелій і послідування присвячено подіям, що відносяться до ночі з Четверга на П'ятницю і до дня Великої П'ятниці до її вечора, — прощальній бесіді Ісуса Христа зі своїми учнями на Таємній Вечері, зраді Його Іудею, суду над Ним у первосвященників і Пілата, Його розп'яттю і частково похованню.

Послідування Страстей Господніх — дуже древній чин. В Єрусалимській Церкві в перші століття християнства Євангеліє читали всю ніч у пам'ятних місцях: на Єлеонській горі, де Господь навчав своїх учнів перед стражданнями, в Гефсиманії, де був узятий під варту, на Голгофі, де був розп'ятий. Уночі, освітлюючи кам'янистий шлях

світильниками, йшли віруючі стопами Господа з молитвою. Тепер же після закінчення богослужіння віруючі несли додому запалені свічки.

21 квітня в Духовно-просвітницькому центрі Миколаївського собору Комсомольська відбулися Пасхальні торжества на честь свята Воскресіння Господнього.

Після Літургії і хресного ходу вихованці центру привітали прихожан святковим концертом. Діти з гуртка випалювання на невеликій виставці, присвяченій Святу свят, представили свої перші роботи.

Після концерту відбулося чаювання вихованців школи, а потім усі охочі побували на дзвіниці. Цього ж дня вихованці Духовно-просвітницького центру відвідали дитячий притулок «Надія», привітали дітей зі святом та вручили Великодні паски.

«Днесь висит на древе...» Страсна П'ятниця

✠ У Макаріївському кафедральному соборі ранком Страсної і Великої П'ятниці, 18 квітня, було звершено Царські (Великі) часи, за якими були прочитані особливі псалми, уривки старозавітних пророцтв про страждання Спасителя, апостольські Послання, що оповідають про смисл і значення Страстей Христових, а також Євангелія, що словесними барвами змальовують страшні Страсті й вільну смерть Господа.

За богослужінням у виконанні соборного духовенства прозвучали антифони

і тропарі, присвячені Страстям Христовим.

Потім Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив служіння вечірні з винесенням Святої П'ятниці.

Прихожани преклоняли коліна перед Святою П'ятницею, ніби перед самим Гробом Господнім.

Увечері, вночі або рано-вранці, в залежності від місцевих традицій, у полтавських храмах відбулися богослужіння утрени з чином Боготілесного поховання Спасителя.

Христос воскрес із мертвих...

✠ Воскресіння Христове — суть православної віри. «Якщо Христос не воскрес, то і проповідь наша марна, марна і віра ваша», — звертається до християн апостол Павел. Значення Воскресіння Христового для людства робить Пасху найзначнішим торжеством серед усіх інших свят — Святом свят і Торжеством із торжеств.

Нічне Пасхальне богослужіння пронизано оптимізмом. Кожне читання та спів відлунюють словами огласительного слова святителя Іоанна Златоуста, яке читається вже тоді, коли за вікнами православних храмів прокидається ранок: «Смерть! Де твоє жало? Пекло! Де твоя перемога?» Христос переміг смерть.

Після трагедії смерті настає триумф життя. Після Свого Воскресіння Господь усіх вітає словом: «Радійте!» Бо смерті більше немає. Цю радість апостоли сповістили світу. Цю радість вони назвали Євангелієм — благою звісткою про Воскресіння Христа. Ця радість переповнює серце людини, коли вона чує: «Христос воскрес!», і радість відлунює головними словами її життя: «Воистину воскрес Христос!»

У день Світлого Христового Воскресіння, 20 квітня, богослужіння в Макаріївському кафедральному соборі Полтави почалося з читання

Діянь святих апостолів, а за півгодини до півночі перед Святою П'ятницею було звершено полуношницю Великої Суботи з читанням канону «Волною морскою...».

Рівно опівночі тихим співом «Воскресение Твое Христе Спасе...» розпочався хресний хід. Урочисте обходження храму, що символізує ходу жінок-мироносиць до Гробу Господнього, очолив Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип. І ось замовкають спів і передзвін дзвонів. У повній тиші звучить вигук Владика: «Слава Святих, и Единосущней, и Животворящей, и Нераздельней Троице»...

Духovenство вперше співає тропар «Христос воскрес...». Під спів гімну всі заходять у храм, осяяний світлом. Під час співу Пасхального канону Владика і духовенство багаторазово звершують кадіння храму і вітають вірних словами «Христос воскрес!»

Після співу стихир Пасхи зачитують огласительне слово на Пасху Господню святителя Іоанна Златоуста.

За Літургією було прочитано Євангеліє кількома мовами. По закінченню Божественної Літургії Владика звершив освячення Артоса і великодніх кошиків з продуктами.

Співчуття митрополита Полтавського і Миргородського Филипа з приводу загибелі капітана Служби безпеки України Геннадія Біліченка

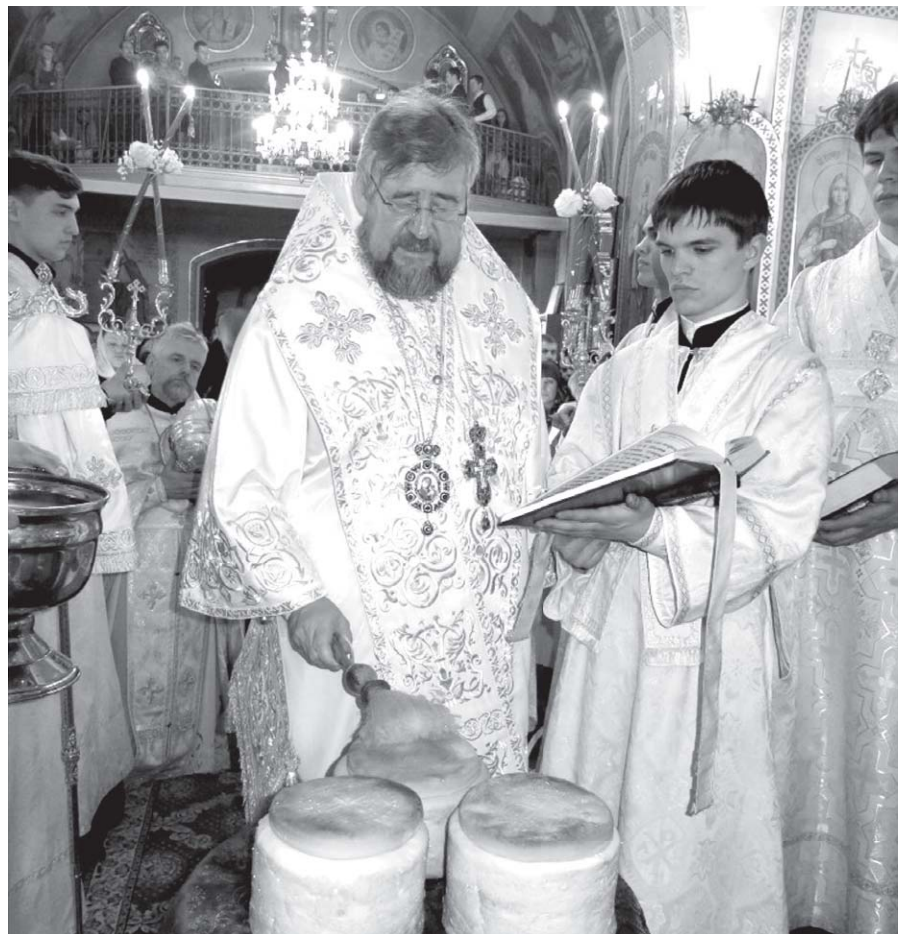

✠ Зі скорботою дізнався про передчасну трагічну загибель капітана Служби безпеки України Геннадія Біліченка.

Від імені духовенства та віруючих Полтавської єпархії Української Православної Церкви та від себе особисто висловлюю глибоке співчуття рідним та близьким загиблого.

Гаряче підношу молитви за спокій душі новопреставленого раба Божого Геннадія в місці світлому, в місці спокою, де немає ніякої хвороби, печалі й зітхання, а життя вічне.

Вічна йому пам'ять!

Єпархіальна хроніка

21 квітня, у Світлий Понеділок, уже водинадцять на теренах Карлівського району відбулося обласне культурологічне свято «Воскресни, писанко!» Близько двадцяти п'яти років тому писанкарство у нашому краї відновив місцевий житель, нині покійний, Ігор Ніколаєвський. Вивчаючи історію орнаментів різних регіонів країни, митець довів саkraментальність цієї людської творчості. Його роботи виставлялися не тільки в Україні, але й за кордоном.

Народний майстер Ігор Ніколаєвський підготував багато учнів. Завдяки їм його справа продовжується. За підтримки місцевої влади та Церкви в Карлівському районі діють кілька гуртків, де навчають дітей цьому мистецтву, зокрема й у дитячому православному літньому оздоровчому таборі «Орлятко», де знаходиться частина колекції

писанок відомого талановитого писанкаря.

Від самого початку Карлівське благочиння Української Православної Церкви, з благословення Високопреосвященнішого Владика Филипа, бере участь у підготовці та проведенні організації обласного свята «Воскресни, писанко!» Цього разу до експозиції було включено художні вироби старости храму великомученика і цілителя Пантелеймона міста Карлівки Людмили Акаміної.

Серед гостей свята були голова обласної ради Петро Ворона, голова райдержадміністрації Олександр Наконечний, голова Карлівської райради Петро Світлик, міський голова Карлівки Володимир Слепцов, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Микола Степаненко, засновник ТОВ «АПК Доучаєвські чорноземи» Юрій

Кобченко, працівники обласного управління культури, чисельні гості.

Уже традиційно хор Свято-Пантелеймонівського храму привітав присутніх Пасхальним тропарем та іншими піснями Святої Пасхи.

21 квітня — 3 травня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, викладачі Полтавської Місіонерської Духовної семінарії — голова відділу релігійної освіти, катехізації та місіонерства Полтавської єпархії протоієрей Борис Кондрат, завідувачий іконописним відділенням Сергій Горбань, Тетяна Хаустова та студент 4-го курсу іконописного відділення Андрій Галка здійснили паломницьку поїздку, в ході якої відвідали християнські святині Болгарії, Греції, Македонії, Чорногорії, Німеччини.

У грецькому місті Уранополіс представники іконописного відділення Полтавської семінарії розписали купол каплиці, що належить подвор'ю Свято-Пантелеймонівського Афонського монастиря.

22 квітня в управлінні Державної пенітенціарної служби України в Полтавській області відбулись урочисті заходи з нагоди 16-ї річниці з дня утворення Державного департаменту України з питань виконання покарань та 4-ї річниці утворення Державної пенітенціарної служби України.

Розпочався захід з урочистого відкриття начальником управління Державної пенітенціарної служби в області генерал-майором внутрішньої служби Миколою Ісаєвим пам'ятної стели на честь ветеранів та співробітників кримінально-виконавчої служби.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, настоятель Петро-Павлівського храму міста Полтави протоієрей Андрій Симон освятив пам'ятний знак.

Вітаючи з професійним святом колектив пенітенціаріїв, отець Андрій подарував ікону.

26 квітня в Горбанівському геріатричному пансіонаті ветеранів війни та праці відбувся благодійний концерт, присвячений святу Пасхи.

Мешканців пансіонату поздоровили вихованці воскресної школи при Серафимівському храмі під керівництвом ієрея Константина Фісуна та архієрейський хор Макаріївського кафедрального собору під керівництвом протоієрея Олега Приходька. У програмі були представлені Пасхальні пісні, поезія та танцювальні номери.

✠ Увечері першого дня Пасхи, 20 квітня, в Макаріївському кафедральному соборі Полтави було звершено Велику Пасхальну вечірню, яку очолив Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Перед початком богослужіння Владика одягнувся в святкові одяги й, за традицією, благословив парафіян. Велика вечірня розпочалася урочистим загальним багаторазовим співом Пасхального тропаря, що оспівує Світле Воскресіння Христове.

Його Високопреосвященству співслужили благочинні районних округів, клірики кафедрального собору, міське та районне духовенство єпархії. Соборною молитвою присутні прославляли Воскресіння Христове.

Після закінчення вечірнього богослужіння було оголошено Пасхальне Послання Високопреосвященнішого митрополита. За богослужінням

Високопреосвященніший Владика за ревне служіння Святій Церкві удостоїв церковних нагород кліриків єпархії:

1. Диякона Георгія Лінда, клірика Свято-Макаріївського кафедрального собору міста Полтави, возведено в сан протодиякона.

2. Диякона Дмитрія Литвиненка, клірика Свято-Макаріївського кафедрального собору міста Полтави, возведено в сан протодиякона.

3. Священника Георгія Калініченка, настоятеля Свято-Михайлівського храму села Чапаєве Чутівського району, нагороджено набедреником.

4. Священника Георгія Гичуна, настоятеля Свято-Миколаївського храму села Балясне Диканського району, нагороджено набедреником.

5. Священника Дмитрія Волинця, настоятеля Свято-Миколаївського храму села Мильці Полтавського району, нагороджено камилавкою.

Пасхальна вечірня

6. Священника Георгія Бабанського, клірика храму Симеона Богоприємця села Михайлики Шишацького району, нагороджено камилавкою.

7. Священника Романа Голика, настоятеля Свято-Софіївського храму села Комендантівка Кобеляцького району, нагороджено камилавкою.

8. Священника Александра Мниха, клірика храму Різдва Пресвятої Богородиці смт Шишаки, нагороджено камилавкою.

9. Священника Ігоря Мірошніченка, настоятеля Свято-Миколаївського храму села Білики Кобеляцького району, нагороджено камилавкою.

10. Священника Алексія Бабанського, настоятеля Хрестовоздвиженського храму села Лютенські Будища Зіньківського району, нагороджено камилавкою.

11. Священника Сергія Крутька, настоятеля Свято-Покровського храму села Білоцерківка Великобагачанського району, нагороджено камилавкою.

12. Священника Валерія Білана, настоятеля Чудо-Михайлівського храму села Халтурине Карлівського району, нагороджено наперсним хрестом.

13. Священника Олега Лисенка, настоятеля Свято-Миколаївського храму села Великий Тростянець Полтавського району, нагороджено наперсним хрестом.

14. Священника Романа Сікору, настоятеля Свято-Покровського храму села Лиман Другий Решетилівського району, нагороджено наперсним хрестом.

15. Священника Кирила Яцухна, настоятеля Всіхсвятського храму міста Полтави, возведено в сан протоієрея.

16. Священника Володимира Марховського, настоятеля Свято-Троїцького храму села Калашники Полтавського району, возведено в сан протоієрея.

17. Священника Александра Вдодовича, настоятеля Спасо-Вознесенського храму села Орлик Кобеляцького району, возведено в сан протоієрея.

18. Священника Сергія Кошака, настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці села Малі Будища Зіньківського району, возведено в сан протоієрея.

19. Протоієрея Володимира Шепика, настоятеля Свято-Григоріївського храму села Бобрівник Зіньківського району, нагороджено палицею.

20. Протоієрея Олега Коваленка, настоятеля храму святого апостола Андрія Первозваного смт Чутове, нагороджено хрестом з прикрасами.

21. Протоієрея Віталія Ковалевського, благочинного Карлівського округу, настоятеля Свято-Пантелеймонівського храму міста Карлівки, нагороджено митрою.

22. Протоієрея Іоанна Тациона, настоятеля Успенського храму села Велика Павлівка Зіньківського району, нагороджено митрою.

23. Протоієрея Василя Довганича, благочинного Котелевського округу, настоятеля Троїцького храму смт Котельва, удостоєно права служіння Літургії з відкритими Царськими вратами до Херувимської пісні.

24. Протоієрея Михайла Волощука, секретаря єпархії, настоятеля Серафимівського храму міста Полтави, удостоєно права служіння Літургії з відкритими Царськими вратами до «Отче наш».

Після цього з вітальним словом до Високопреосвященнішого Владика звернувся благочинний Першого Полтавського районного округу протоієрей Іоанн Корнієнко.

По закінченню богослужіння Високопреосвященніший Владика щиро привітав усіх зі Світлим святом Христового Воскресіння та благословив присутніх. Після цього в храмі відбулося традиційне христосування.

Другий день Пасхи. Архієрейське богослужіння в Миргороді

✠ На другий день Пасхи, 21 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну Літургію в Успенському соборі другого кафедрального міста єпархії — Миргорода.

Його Високопреосвященству співслужили благочинний Миргородського округу протоієрей Іоанн Созанський, секретар-референт митрополита протоієрей Миколай Довганич, духовенство Миргородського округу. Після запричасного вірша було прочитано Пасхальне Послання митрополита Филипа.

Після богослужіння Владика привітав з Пасхою духовенство і мирян.

Єпархіальна хроніка

Удні свята Воскресіння Христового співробітники єпархіальних відділів благодійництва і соціального служіння та співробітництва з правоохоронними органами і установами виконання покарань, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, відвідали дітей-сиріт і хворих дітей, які перебувають в інтернатних закладах та лікарнях, і засуджених, які перебувають в установах виконання покарань, та людей, які проходять адаптацію в центрі «Світло надії».

Священники та миряни привітали і дітей, і дорослих зі Світлим святом Пасхи Христової, вручили подарунки. Крім того, нужденним було передано гуманітарну допомогу.

26 квітня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського

Филипа, в Спасо-Преображенському соборі Мгарського чоловічого монастиря було звершено панахиду за загиблими під час аварії та ліквідації її наслідків на Чорнобильській АЕС. Братія та прихожани обителі піднесли свої молитви до Бога про спокій померлих.

27 квітня, у Фомину неділю, в Будинку культури Старих Санжар відбулося пісенне дійство на честь Великодня, яке організував настоятель Свято-Успенського храму протоієрей Василій Антонь. Гостями на заході були голова Новосанжарської районної ради Геннадій Супрун, сільський голова Старих Санжар Анатолій Троян, начальник відділу культури і туризму райдержадміністрації Зінаїда Киричок, директор центру культури і дозвілля Олександр Торбін, місцеві мешканці.

Зі сцени лунали розповіді про церковні й народні традиції, пов'язані зі святкуванням Пасхи,

пісенні й віршовані прославляння Бога Слова.

Цього дня отець Василій привітав двох імениниць, котрі відзначали день народження 27 квітня: двадцятилітню мешканку Старих Санжар Яну Гету та трирічну Оксанку Іванцову.

Почесну грамоту Полтавської єпархії було вручено регенту Свято-Успенської церкви Валентині Вісич. Районним керівникам і сільському голові отець Василій подарував книжки з описом життя святих Мелетія Харківського, духовний і життєвий шлях якого нерозривно пов'язаний зі Старими Санжарами.

Насамкінець усі учасники дійства об'єдналися у спільній молитві за мир і процвітання України.

29 квітня православна Полтавщина відзначала Радоницю — спеціально призначений Церквою день для поминання покійних після

Пасхи. Зазвичай у цей день після вечірнього богослужіння або після Літургії звершується повна панахида, в яку включаються і Пасхальні піснеспіви. Віруючі відвідують кладовища, де моляться про покійних.

У храмах Полтавської єпархії Української Православної Церкви було відправлено панахиди за померлими. Духовенство та миряни в поминальні дні (на Полтавщині існує традиція поминання померлих також у понеділок після Світлої седмиці, напередодні Радониці) спільно піднесли молитви про спочилих сродників.

За свідченням святителя Іоанна Златоуста, це свято відзначалося на християнських кладовищах уже в давнину. Особливе місце Радониці в річному колі церковних свят — відразу після Світлого Пасхального тижня — ніби зобов'язує християн не заглиблюватися в переживання з приводу смерті близьких,

а навпаки — радіти їх народженню в інше життя — життя вічне. Перемога над смертю, здобута смертю і Воскресінням Христа, витісняє печаль про тимчасову розлуку з рідними, і тому ми, за словом митрополита Антонія Сурозького, «з вірою, надією і пасхальною упевненістю стоїмо біля труни покійних».

29 квітня, на виконання рішення колегії головного управління освіти і науки облдержадміністрації з питання «Про впровадження в загальноосвітніх навчальних закладах області курсів духовно-морального спрямування», міським методичним кабінетом відділу освіти Комсомольської міськради спільно з Полтавською Місіонерською Духовною семінарією було проведено міську олімпіаду знанців Біблії серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів міста на базі

У Полтаві відбувся Пасхальний вечір духовної і вокально-хорової музики

✠ У світлі дні Пасхальної радості, коли весь православний світ славить Світле Христове Воскресіння, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, 22 квітня у кафедральному місті Полтава відбувся вже традиційний, п'ятий, Пасхальний концерт духовної і вокально-хорової музики.

Організовано концерт Полтавською єпархією Української Православної Церкви за підтримки міського голови Полтави Олександра Федоровича Мамай.

Концерт відбувся в найбільшому концертному залі Полтави — Палаці дозвілля «Листопад», і зібрав повний зал глядачів. Вхід для всіх був вільний.

Про духовне значення Свята з свят — Пасхи — глядачам розповідали ведучі вечора. Глядачам дарували свої таланти пісенно-танцювальний ансамбль обласної філармонії «Полтава» (художній керівник заслужений працівник культури України Федір Кривенко), соліст філармонії, клірик Макаріївського кафедрального собору міста Полтави протодіакон Александр Дубовий, український народний оркестр «Мамай» (керівник заслужений працівник культури України Микола Жорновий), архієрейський хор (керівник протоієрей Олег Приходько) і хор духовенства (керівник протодіакон Димитрій Литвиненко) Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави, вокальний квінтет храму святих мучениць Віри,

Надії, Любові та матері їхньої Софії міста Полтави (керівник Тетяна Дубова), хор недільної школи при Свято-Серафимівському храмі міста Полтави (керівник Марія Сень), солістка обласної філармонії заслужена артистка України Олена Білоконь, дитяча хореографічна студія «Каприз» та вокальна студія «Рапсодія» Будинку науки і техніки Полтавської дирекції залізничних перевезень (керівники Ольга Гнедова, Наталія Пилипенко), фольклорний ансамбль «Жива вода» імені Павла Бакланова Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (керівник Лариса Бакланова), викладач Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Вікторія Гажала, солістка обласної філармонії

заслужена артистка України Валентина Колісник.

Щиро привітав присутніх зі святом Пасхи міській голова Олександр Федорович Мамай.

Зі словами вітань зі Світлим святом Христового Воскресіння та побажанням миру і любові, злагоди та добробуту звернувся до усіх, хто відвідав концерт, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип. Владика подякував керівникам міста за сприяння у проведенні концерту та особливо відмітив зусилля організатора Великоднього вечора Тетяни Дубової. Після привітання Владика-митрополит вручив подячні грамоти організаторам та учасникам заходу.

Єпархіальна хроніка

Комсомольського навчально-виховного комплексу імені Л. І. Бугаєвської.

В олімпіаді взяли участь 76 учнів 3–11-х класів шести шкіл міста.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, Голови Синодального відділу релігійної освіти, катехізації та місіонерства УПЦ, ректора Полтавської Місіонерської Духовної семінарії, в організації та проведенні заходу взяв участь проректор з виховної роботи семінарії протоієрей Ростислав Денисюк.

Учасники олімпіади склали тест на знання Священного Писання та писали творчу роботу на одну із запропонованих тем. За підсумками визначено нагородити грамотами відділу освіти Комсомольської міської ради за зайняте I місце:

Білецького Андрія, учня 11 класу ЗОШ I–III ступенів №6;

Приходько Наталію, ученицю 10 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови;

Беззубцева Михайла, учня 9 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Івануху Валерію, ученицю 8 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови;

Габ Поліну, ученицю 7 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови;

Обуховського Данила, учня 6 класу НВК імені Л. І. Бугаєвської;

Павлюк Єлизавету, ученицю 5 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Паливоду Юлію, ученицю 4 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Скомаровського Іллі, учня 3 класу ЗОШ I–III ступенів №1

з поглибленим вивченням економіки та права.

Нагородити грамотами за зайняте II місце визначено:

Білецького Богдана, учня 11 класу ЗОШ I–III ступенів №6;

Вінкус Єлизавету, ученицю 10 класу НВК імені Л. І. Бугаєвської;

Трясунова Володимира, учня 9 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права;

Настеку Марію, ученицю 8 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови;

Мещерякову Ганну, ученицю 7 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Сірого Михайла, учня 6 класу ЗОШ I–III ступенів №2 з поглибленим вивченням математики;

Бухаленкову Анну, ученицю 5 класу НВК імені Л. І. Бугаєвської;

Перуна Ярослава, учня 4 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови;

Мажарову Надію, ученицю 3 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Нагородити грамотами за зайняте III місце визначено:

Футович Христину, ученицю 11 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права;

Кулішенко Альону, ученицю 10 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права;

Шевелу Володимира, учня 9 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови;

Ліньову Марію, ученицю 8 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Плющу Анастасію, ученицю 7 класу ЗОШ I–III ступенів №6;

Дудніченко Олену, ученицю

6 класу гімназії імені В. О. Нижниченка;

Бабічеву Світлану, ученицю 5 класу НВК імені Л. І. Бугаєвської;

Янкович Софію, ученицю 4 класу ЗОШ I–III ступенів №6;

Гнатко Римму, ученицю 3 класу ЗОШ I–III ступенів №2 з поглибленим вивченням математики.

Директорам ЗОШ I–III ступенів №1 Наталії Анатоліївні Тягай, ЗОШ I–III ступенів №2 Олені Володимирівні Васильченко, гімназії імені В. О. Нижниченка Лідії Василівні Полобок, ЗОШ I–III ступенів №4 Аллі Михайлівні Куракіній, НВК імені Л. І. Бугаєвської Аллі Миколаївні Тузіковій, ЗОШ I–III ступенів №6 Вірі Миколаївні Усатенко оголосити подяку за організаційну роботу та активну участь учнів у міській олімпіаді знавців Біблії.

Світлий вівторок. Архієрейське богослужіння у Спаському храмі

✙ На третій день Пасхи, 22 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип, за сталою традицією, звершив богослужіння в старовинному храмі Полтави, освяченому на честь Нерукотворного образу Спасителя.

Його Високопреосвященству співслужили благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, благочинний Полтавського районного округу протоієрей Александр Антонюк, настоятель Свято-Сампсонівського храму протоієрей Константин Оніпко, клірики храму.

По закінченню богослужіння Владика привітав усіх зі Світлим святом Пасхи і закликав на молільників благословення Боже.

Неділя святих жон-мироносиць

✙ У третю неділю після Пасхи Свята Церква згадує святих жон-мироносиць і праведних Йосифа Аримафейського та Никодима — таємних учнів Христових. Своїм богослужінням Церква знову повертає нас на Голгофу, до Хреста Христового, з якого знімають пречисте Його тіло Йосиф та Никодим, і у вертоград до Гробу, де вони кладуть тіло Ісуса Христа і де потім мироносиці, що прийшли помазати тіло запашними маслами, першими удостаються бачити Воскреслого Господа.

За прикладом святих жон-мироносиць і ми повинні примножувати у своєму серці справжню самовіддану любов

до Спасителя нашого, щоб, за словом Апостола (Рим. 8, 38–39), ніщо не могло відлучити нас від Нього — ні теперішнє, ні майбутнє, ні життя, ні смерть, ні ангели, ні люди. Крім того, як святі жони, вражені лютою скорботою при вигляді розп'ятого Господа, шукали і знайшли утіху в Його Гробі, так і кожна християнська душа повинна шукати розраду в скорботах і печалях біля Гробу і Хреста Спасителя свого.

4 травня, у неділю третю після Пасхи, святих жон-мироносиць, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип з архіпастирським візитом відвідав місто Гадяч,

де у Всіхсвятському храмі очолив служіння Божественної Літургії.

Його Високопреосвященству співслужили благочинний Гадяцького округу, настоятель Успенського собору Гадяча протоієрей Ігор Цебенко, настоятель Всіхсвятського храму протоієрей Стефан Кавчак, секретар-референт митрополита протоієрей Миколай Довганич, духовенство Гадяцького благочиння.

По завершенню Божественної Літургії Високопреосвященніший Владика звернувся зі словом настанови до присутніх і закликав на всіх Боже благословення.

Архіпастирське благословення військовослужбовцям

✙ У ході архіпастирського візиту в Гадяцьке благочиння 4 травня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у супроводі благочинного Гадяцького округу протоієрея Ігоря Цебенка відвідав військовий блокпост поблизу Гадяча.

Високопреосвященніший Владика передав архіпастирське благословення військовослужбовцям та побажав їм всесильної допомоги Божої у служінні українському народу в нелегкий час.

Нагадаємо, що з благословення Високопреосвященнішого митрополита Филипа Полтавською єпархією Української Православної Церкви був створений благодійний Фонд підтримки Збройних сил України.

Єпархіальна хроніка

4 травня, у неділю жон-мироносиць, на базі православного дитячого літнього оздоровчого табору «Орлятко» приходом Пантелеймонівського храму для мешканців Карлівки проведено театралізоване свято «Основа сім'ї — любов». Організатори прагнуть вплинути на воцерковлення тих, хто ще знаходиться за огорожею храму, й допомогти зберегти сім'ю — велику цінність у сучасному житті. У святі взяли участь благочинний округу протоієрей Віталій Ковалевський, священник Димитрій Гнилосир, співробітники відділу сім'ї та молоді, відділу культури райдержадміністрації, представники міськради, районний педіатр Алла Стасюк, багатодітні родини й усі охочі — загалом 150 карлівчан із дітьми.

7 травня, напередодні 69-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні, у Полтаві відбувся мітинг-реквієм, присвячений Дню Великої Перемоги, з урочистим покладанням квітів на Алеї Героїв — на розі

вулиць Героїв Сталінграда та 23 Вересня.

Віддати шану полеглим воїнам зібралися ветерани Великої Вітчизняної війни, Збройних сил та праці, представники громадськості, духовенства, учнівської та студентської молоді, військові.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, в урочистостях узяли участь секретар Полтавського єпархіального управління протоієрей Михайл Волощук і клірик Свято-Серафимівського храму ієрей Константин Фісун.

8 травня біля пам'ятного знака воїнам антигітлерівської коаліції керівники області та громадськість вшанували учасників військової операції «Френтік», що відбулася 70 років тому. У 1944 році полтавський військовий аеродром був одним із місць дислокації американської військової техніки, яка підтримувала з повітря наступ радянських військ.

Квіти поклали до пам'ятника воїнам антигітлерівської коаліції, до пам'ятника воїнам-авіаторам та до меморіальної дошки льотчику Петру Юрченку.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, участь у заході взяли клірики храму святого мученика Іоанна Воїна міста Полтави протоієрей Володимир Корнієнко та протоієрей Александр Дроздов.

9 травня, у свято Перемоги, вихованці Православного військово-туристичного клубу «Пересвет» міста Комсомольська взяли молитовну участь у панахиді за загиблими у Великій Вітчизняній війні в Покровському храмі Архієрейського подвір'я. Після молитовного поминання вихованці клубу під керівництвом директора Духовно-просвітницького центру ієрея Георгія Коваленка урочистою ходою пройшли до Вічного вогню й поклали квіти до пам'ятника загиблим воїнам.

Хода на День Перемоги є особливою для вихованців клубу, до неї хлопці ретельно готуються. Прикметно, що з боку жителів міста такий захід викликає інтерес і схвальні відгуки навіть у нинішній важкій обстановці в країні.

9 травня, з ініціативи сільського голови села Кли́мівка Олексія Пескарьова та сільських активістів, перед селом було освячено придорожній хрест з іконою Вознесіння Господнього. Храм у Кли́мівці освячено на честь саме цього дванадцятого свята.

Чин освячення новоспорудженого хреста звершив благочинний Карлівського округу протоієрей Віталій Ковалевський разом із настоятелем місцевого храму ієреєм Димитрієм Гнилосиром.

9 травня святкування Великої Перемоги розпочалося в Карлівці з мітингу біля Вічного вогню. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і

Миргородського Филипа, участь у заході взяв благочинний Карлівського округу протоієрей Віталій Ковалевський. Вітаючи карлівчан зі святом, священник закликав усіх до миру та єднання у складний для країни час, побажав ветеранам щирої шани та істинної народної пам'яті.

Далі свято продовжилося на території літнього православного оздоровчого дитячого табору «Орлятко» Полтавської єпархії. Сумно, що через стан здоров'я змогли прибути лише дев'ятеро ветеранів. Але від цього повага до них не зменшилася — активісти потрудилися і приготували добру трапезу, святковий концерт. Зустріч пройшла в атмосфері істинного родинного тепла та доброзичливості. Сивочолі ветерани, розчулені увагою Церкви, щиро дякували справді зі сльозами на очах.

На заході були присутні керівники району і міста, засновник ТОВ «АПК Докучаєвські чорноземи» Юрій Кобченко, який допоміг організувати трапезу.

Архіпастирське відвідування Петрівки Роменської

✠ У неділю трю після Пасхи, святих жон-мироносиць, 4 травня, в ході архіпастирського візиту в Гадяцьке благочиння Високопреосвященніший митрополит Филип відвідав Покровську громаду села Петрівка Роменська.

У співслужінні настоятеля місцевого приходу протоієрея Олега Мостового Високопреосвященніший Владика освятив куполи та хрести для споруджуваного Покровського храму, а також окропив святою водою стіни нового Дому Божого.

По закінченню молебствія архіпастир звернувся до прихожан зі словами настанови та благословення, а також дав поради настоятелю щодо будівництва храму і влаштування приходського життя.

День Великої Перемоги

✠ 9 травня, у день 69-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні, в усіх храмах Полтавської єпархії відбулися заупокійні богослужіння Пасхальним чином за загиблими у цій війні, а також подячні молебні за даровану Богом перемогу над фашистськими загарбниками.

Цього дня у Полтаві відбувся мітинг-реквієм, присвячений Дню Великої Перемоги.

Віддати данину шани полеглим воїнам зібралися керівники міста, ветерани Великої Вітчизняної війни, Збройних сил та праці, державні службовці, депутати місцевих рад, представники громадськості, духовенства, учнівської та студентської молоді, військові.

Урочистою ходою численна колона полтавців на чолі з учасниками бойових дій Великої Вітчизняної війни, керівниками міста, депутатами обласної

ради пройшла вулицею Фрунзе до Меморіалу Солдатської Слави.

Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип узяв участь в урочистому покладанні квітів до Меморіалу Солдатської Слави.

Після покладання квітів присутні вшанували загиблих хвилиною мовчання.

У парку імені І. П. Котляревського відбулися народні гуляння та концертна програма. Як і зазвичай, полтавців запросили на солдатську кашу з польової кухні.

Цього ж дня біля Меморіалу Солдатської Слави відбувся мітинг з нагоди Дня скорботи та примирення, в якому, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, взяв участь секретар Полтавської єпархії протоієрей Михаїл Волощук.

Пам'ять святителя Афанасія (Пателарія), Патріарха Константинопольського, Лубенського та Мгарського чудотворця

✠ У день 360-річчя преставлення святителя Афанасія (Пателарія), Патріарха Константинопольського, Лубенського та Мгарського чудотворця, 15 травня, у Спасо-Преображенському Мгарському чоловічому монастирі відбулися урочисті богослужіння, присвячені угоднику Божому. Нетлінні мощі його близько 300 років спочивали в Мгарській обителі.

Божественну Літургію звершив у Преображенському соборі Мгарського монастиря священноархімандрит обителі Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Розділити радість молитовного та Євхаристичного спілкування в монастир прибули благочинні районних округів та

духовенство Полтавської, Київської та Кременчуцької єпархій, ченці інших обителей. Біля святих врат монастиря Владику Филипа зустрічали насельники обителі, духовенство та численні паломники.

За малим входом відбулося нагородження кліриків Полтавської єпархії до дня Святої Пасхи.

За наполегливі труди на благо Святої Церкви митрополит Полтавський і Миргородський Филип удостоїв настоятеля Покровського храму села Бобрик Гадяцького району священника Валерія Ткаченка права носіння камілавки.

На увагу до наполегливої праці на благо Святої Церкви і безпорочне служіння рішенням Місцєблустителя Київської митрополічної кафедри Високопреосвященнішого Митрополита Чернівецького і Буковинського

Онуфрія, за клопотанням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, настоятеля Преображенського храму села Петрівці Миргородського району священника Георгія Сверловича і настоятеля Вознесенського храму села Савинці Миргородського району священника Романа Єлізарова зведено у сан протоієрея.

З благословення Місцєблустителя Київської митрополічної кафедри Високопреосвященнішого Митрополита Чернівецького і Буковинського Онуфрія, Високопреосвященніший митрополит Филип звів благочинного Спасо-Преображенського Мгарського монастиря ігумена Никанора (Лагутіна) в сан архімандрита.

Проповідь після читання Євангелія виголосив протоієрей Борис Кондрат.

Після Євхаристичного канону Високопреосвященніший митрополит Филип звершив хіротонію випускника Полтавської Місіонерської Духовної семінарії читця Сергія Кравчука в сан диякона.

Від єдиної Чаші Господньої цього дня причащалися більше 50 священнослужителів і чимало вірян.

Після Літургії, за традицією, було звершено молебен і хресний хід з іконою святителя Афанасія, Лубенського і Мгарського чудотворця.

По закінченню хресного ходу Владика Филип привітав усіх із днем пам'яті святителя Афанасія і закликав на присутніх Боже благословення.

Усім гостям було запропоновано монастирську трапезу.

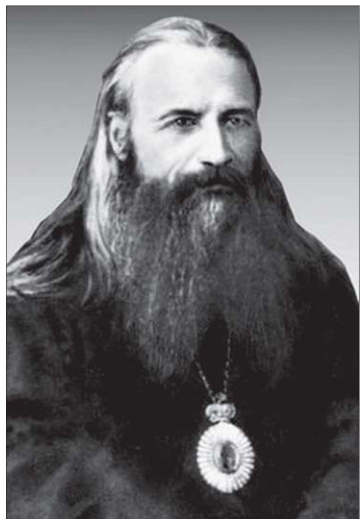

Жизнь как подвиг

Владыка Феофан (Быстров) и провинциальная Полтава

Ближе к 1917 году священнослужители заметно расслоились в своих мировоззрениях и взглядах на местного правящего архиерея. «Епископ Феофан был прислан из Петербурга. Уже одно это не нравилось ярым “украинофилам”. Он был ярым консерватором, что также не нравилось многим лицам из числа духовенства, желавшим реформ. Епископ Феофан был представитель высшей иерархии. И это третье, что не нравилось многим, настроенным в 1917 году вообще против всяких властей». Вот какую критическую оценку дал в 1928 году своему бывшему Владыке отец Гавриил Коваленко. «Уже одно то, что Преосвященный Феофан был ректором столичной Духовной Академии, говорило о том, что он был человек незаурядного ума, но в Полтаве он ничем его за 6 лет своего пребывания не проявил. Напротив, администратор он был никуда не годный. Был аскет, молитвенник — это правда, но не администратор. Если бы он отказался от епархии и ушёл в монастырь для подвигов, из него, быть может, вышло что-нибудь выдающееся, вроде святого Тихона Задонского, или Феофана Вышенского, но как епархиальный архиерей он был положительно не на месте. А между тем за свою власть он крепко держался. Помимо того, он был человек нелюдимый, замкнутый, подозрительный, всего и всех стеснявшийся. Слабыми сторонами его характера пользовались различные подозрительные личности и проходимцы, вроде священников Сухорукова, Ивана Сокологорского, Троцины и др., и на этом созидали свою карьеру, к соблазну всей епархии. Тем не менее, слава о его святости и прозорливости сильно упрочилась, и вокруг него образовался довольно многочисленный кружок так называемых “мироносиц”, состоявший из вдов и старых дев, которые вдруг надели на себя монашеское платье. Они у него собирались для бесед, во время которых он читал и толковал им Добротолюбие, сочинения Игнатия Брянчанинова и др. аскетические и мистические книги. Некоторые из них были настолько ему преданы, как, например, девица Запольская, вдова-генеральша Бурман с дочерью, что уехали вместе с ним в эмиграцию за границу в 1919 г.».

В связи с этим здесь уместно вспомнить речь, произнесённую Владыкой Феофаном при его хиротонии в Александрo-Невской Лавре 22 февраля

Священномученик Василий (Зеленцов).

1909 года. В ней он подчёркивал: «Лично сам я никогда не увлекался общественным служением и не искал его и даже, по мере возможности, уклонялся от него. И если, несмотря на такое моё настроение, я призываюсь к этому служению, то верю, что на это есть действительно воля Божия и что ко мне чрез стечение видимых обстоятельств невидимо глаголет Сам Господь, властно повелевающий воспринять на себя бремя нового служения. Но если такова воля Божия, да будет она благословенна. Я приемлю её...». Преосвященный никогда не имел расположения к проявлениям демократичности и своеволия. «Епархиальные собрания, — писал протоиерей Гавриил Коваленко, — были не по душе епископу Феофану, не любившему ни собороправности, ни выборности и привыкшему к сложившимся нормам Синодального периода, когда всё управление “шло сверху” и епископы, назначавшиеся “по Указу Его Императорского Величества”, были бесконтрольными распорядителями всей епархиальной жизни, отчитываясь только перед высшей властью...».

Следует отметить, что авторитет полтавского правящего архиерея заметно возрос в глазах некоторых представителей местного духовенства после посещения города первым лицом государства — Его Величеством Николаем II. Вот как комментирует это тот же священник Гавриил Коваленко. «Последние дни июня 1916 года принесли Владыке Феофану и радостные, и печальные переживания. В Полтаву прибыл, для всех неожиданно, из Ставки фронта Государь Император, бывший

тогда Верховным Главнокомандующим всеми вооружёнными силами России. После непрерывных отступлений на германском фронте из-за недостатка боеприпасов Россия напрягла свои усилия и готовилась к всеобщему наступлению от Балтийского моря до Кавказа. Государь прибыл в Полтаву, окрылённый несомненной надеждой на военный успех. Поэтому он и прибыл именно в Полтаву, чтобы на месте дарованной Богом победы над Карлом XII испросить у Господа новую победу России по молитвам Архиерея, которого он знал и которому доверял.

Молебен о даровании победы был отслужен Владыкой Феофаном в присутствии Государя Императора в кафедральном соборе Полтавы. Но сам Владыка Феофан на основании бывших пророчеств не был уверен, что Господь простит грехи народа и отменит Своё слово о судьбе России. Ибо Россия 1916 года не была пред ним Россией 1709 года. Это ясно осознавал святитель Феофан, что наполняло его душу глубокой скорбью и тревогой за судьбу страны. Ведь если тогда был один изменник и предатель, то теперь их было неисчислимое множество. Но само по себе прибытие Государя Императора в Полтаву, в епархию Епископа Феофана, с такою духовною благочестивою целью показывало полное восстановление прежнего доверия к нему. И этот восстановленный мир был, конечно, желанным для святителя, и он благодарил Господа за Его милость. С этого момента Епископ Феофан стал именоваться Архиепископом Полтавским и Переяславским».

Первые революционные штормы негативно сказались на церковной обстановке в Полтаве. Начались разброд и шатания в рядах духовенства.

«Положение же Епископа Феофана в тот момент было далеко не обычным. Хорошо известно, что в царское время в каждой губернии было два высших лица: губернатор и архиерей. Сразу же после Февральской революции губернаторы исчезли, а архиереи везде остались. Всем революционно настроенным людям архиерей продолжал казаться представителем дореволюционного прошлого». Против архиепископа Феофана поднялся демарш. Газета «Полтавские епархиальные ведомости» поведовала: «В следующем собрании Комитета было сообщено, что уездный, а после и губернский Комитеты вынесли постановление о необходимости просить правящего Полтавского епископа Феофана оставить кафедру и удалиться на покой и что Полтавские граждане и Благочинническое собрание 1-го округа уже заявили на страницах Полтавского Вестника свой протест против такого постановления.

Временный Комитет решил выразить своё сожаление перед Губернским Комитетом о том, что такое важное решение, затрагивающее интересы православной Полтавской церкви, сделано без выслушания голоса всей епархии, и просит не настаивать на окончательном решении этого вопроса до общего епархиального съезда духовенства и мирян, имеющегося быть 3-го мая в Полтаве».

С 3 по 6 мая в Полтаве проходил Чрезвычайный съезд духовенства и мирян, делегатами которого стали 420 человек. Он должен был решить многие проблемные вопросы, возникшие в создавшейся обстановке, а также ввести некоторые конструктивные изменения в церковную управленческую структуру. В некоторой степени от этого съезда зависело и дальнейшее положение полтавского

владыки. Речь последнего, произнесённая после напутственного молебна, определила многое. Владыка говорил, как всегда, грамотно, кратко, внушительно. Он напомнил, что в жизни Церкви необходимо различать две стороны — прежде всего Божественную, направленную на служение Творцу и спасение людей, а затем уже человеческую, временную и изменчивую. Последняя, указал он, со временем может ветшать, требовать пересмотра и обновления. А вот первую, подчеркнул архипастырь, нужно всячески беречь от тех проявлений и течений, которые ныне стремятся заменить служение Богу служением миру и дьяволу. Он выразил надежду, что собравшиеся на съезде представители, объединённые взаимной любовью, сумеют мудро разобратся в обстоятельствах церковной жизни и устранят образовавшиеся в ней недочёты.

После съезда атмосфера в церковных кругах несколько стабилизировалась, а личность главенствующего епархиального лица не подлежала сомнению. Однако разлагающий революционный дух уже витал в воздухе. Свержение монархии стало для полтавского архиерея трагедией его земного бытия. «Епископ Феофан представлял собой пример типичного архиерея, для которого “самодержавие” и “православие” сливались в нечто единое, и с уничтожением одного казалось невозможным и другое» (схимонах Епифаний).

Как правящий архиерей Полтавской епархии Преосвященный Феофан участвовал в работе Всероссийского Поместного Собора 1917–1918 годов. Протоиерей Александр Болотников указывает, что «всеми признанному учёному епископу было поручено председательство в подкомиссии, занимавшейся рассмотрением возникшей в 1912 году среди

Государь Император Николай II на открытии памятника коменданту Полтавской крепости полковнику Келину. 27 июля 1909 года.

Кафедральный Успенский собор в Полтаве. Дореволюционное фото.

братии Русского Афонского Свято-Пантелеимонова монастыря ереси “имяславцев”. Кроме разоблачения самого лжеучения, возглавляемая владыкой Феофаном комиссия должна была сформулировать официальное богословское определение о почитании Имени Божия. Однако революционные события помешали довести до конца эту работу. В изданных творениях Преосвященного Феофана последний раздел, озаглавленный “Имя Божие”, содержит подборку цитат из сочинений святых отцов, касающихся данного вопроса.

Сохранилось ещё одно свидетельство о событиях,

происшедших на Всероссийском Соборе 1917–1918 годов, которое ярко характеризует епископа Феофана как человека твёрдого в своих убеждениях. Тогда «модернисты почтительно задали ему вопрос: “Если Вы, владыко, не уступите стремительным волнам времени... с кем Вы останетесь? Один останетесь!” На что владыка кротко заметил: “Я останусь со святым князем Владимиром, просветителем Руси, с преподобными Антонием и Феодосием, Печерскими чудотворцами, со святителями и чудотворцами Московскими, с преподобными Сергием и Серафимом...”». Такая бескомпромиссность владыки Феофана всё больше и больше укрепляла его авторитет.

Вернувшись домой из Москвы после Поместного Собора, Владыка Феофан пережил большие неприятности от столкновения с Симоном Петлюрой и его сторонниками. За отказ служить панихиду по гетману Ивану Мазепе он был заключён на некоторое время в тюрьму.

Следующим, роковым, ударом для бывшего духовника царской семьи стало коварное убийство императорской четы и всех её детей. В дневниках светила полтавской медицины А. А. Несвицкого, очевидца событий тех времён, сохранились некоторые записи, свидетельствующие о том, как вёл себя правящий Владыка и как он реагировал на происходящие события. Прочитируем некоторые из них:

«12/25 июля 1918 года. В соборе архиерей Феофан служил заупокойную литургию по убитом Николае II, а затем

на площади панихиду. Поминали “благочестивейшего императора”, а не “болярина Николая”».

«10 октября 1918 года. По инициативе Владимира Фёдоровича Дейтриха, члена Государственного совета, архиерей Феофан служил панихиду в соборе по расстрелянным большевиками министрам Щегловитову, Коковцеву, Майорову, Маклакову, Редингеру, Самарину, Трепову».

«20 декабря 1918 года. История с молебном 19 декабря. Архиерей Феофан отказался провозглашать 19 декабря на молебне в соборе многолетие Украинской Народной Республики, предварительно созвавши для этого епископский Совет, на котором было выяснено, что служение молебна не представляется возможным, так как от высшей духовной власти на Украине, т. е. от украинского Синода, никаких распоряжений об этом не было получено. Разъяснить это губернскому комиссару была послана делегация духовенства с указанием, что Церковь не должна быть орудием политической агитации. Решено послать в Киев Директории телеграмму, чтобы она снеслась с украинским Церковным Советом. Ответа на неё не было получено. После литургии в соборе и молебна святому Николаю, Феофану было предложено служить молебен с указанным многолетием. Он отказался, не имея об этом распоряжения высшей церковной власти. Тогда потребовали, чтобы молебен этот был отслужен священником. На это Феофан ответил, что дело не в лицах, а в принципе. И он, отказываясь сам служить, не может разрешить и священнику. При выходе из собора раздавались крики: “Арестовать его!”»

Обстановка вокруг личности святителя резко накалялась. Новоиспечённые советские градоправители не могли простить ему монархических взглядов, нескрываемой симпатии к погибшему императору, ностальгии о прошлом. Безусловно, архиепископу была нужна поддержка, которой он в полтавском окружении практически не имел, а также человек, которому он мог бы искренне доверять. Такой опорой стал для владыки новоприбывший миссионер Василий Иванович Зеленцов (ныне священномученик Василий Прилуцкий). Последний, помимо всего, был необходим бурлящей Полтаве как образованный проповедник, как бесстрашный оратор, отстаивающий истинное каноническое Православие, не щадя своих сил и жизни.

Известно, что Преосвященный Феофан состоял с Зеленцовым в большой дружбе. Не обладая достоверной информацией, трудно определить, когда именно и при каких обстоятельствах эти неординарные личности пересекались раньше. Вероятнее всего, в

стенах Московской Духовной Академии, где в период учёбы студента Василия иеромонах Феофан работал доцентом на кафедре библейской истории. Вне сомнения, пытливого и боголюбивого Зеленцова не мог не заинтересовать совсем юный преподаватель, заметно выделяющийся среди других необычайным багажом знаний, феноменальной памятью и умением излагать материал. Во-вторых, будущий владыка Феофан был истинно верующим и богобоязненным человеком с подвижнически-монашеским жизненным ориентиром, абсолютно не «модным» в академической среде того времени. Будучи невысокого роста, отец Феофан старался не выделяться и отличался предельной скромностью. К тому же он не страдал тогдашней болезнью модернизма, массово поражающей многих думающих людей, был чужд любым, даже малейшим, проявлениям революционного духа. По своей сути он являлся классическим ортодоксом и убеждённым монархистом. Заметим, что Зеленцов и Быстров были почти ровесники — разница в их возрасте составляла всего два года. В своё время блестяще преуспевающий в учёбе юноша Быстров «перешагнул» через три класса семинарии, а Духовную Академию окончил в 21 год, после чего остался в ней преподавателем. Возможно, ещё тогда духовные узы объединили двух молодых людей, во взглядах которых было много общего. И вот в мутные после-революционные годы судьба снова их свела.

Следует напомнить, что Высокопреосвященный Феофан, как и Василий Зеленцов, был членом Всероссийского Поместного Собора Русской Православной Церкви 1917–1918 годов. Вероятнее всего, именно в Москве миссионер и получил благословение прибыть в Полтаву, поскольку владыка хотел видеть рядом с собой талантливого проповедника, надёжного советчика и единомышленника по многим глобальным вопросам того времени.

Надежды святителя оправдались. Не умея быть равнодушным ко всему, что касалось спасения души и блага Церкви, Зеленцов повёл за собой способных слушать Евангельское благовестие и жаждущих реальной жизни в Господе. Его личность зажигала, а семена веры, посеянные им в смятенных сердцах, часто прорастали и приносили хорошие плоды. Православие для проповедника было живой стихией, преображающей человека, сообщаящей ему силы жить в самых трудных и ужасных условиях и готовящей к переходу в вечность, возможно даже, мученическому.

Период пребывания Василия Ивановича в Полтаве был усеян многочисленными мытарствами — арестами, пока-

зательным судом (в то время, когда он стал священником) и, наконец, тюремным заключением. Одним из преступлений, инкриминируемых иерею Василию Зеленцову как противнику советской власти, значилась его активная помощь той части полтавского духовенства, которая поддерживала «белое движение», и связь с последним. В полтавской газете «Голос труда» №80 за 9 июля 1922 года об этом сказано так: «Когда же деникинцы, вместо Москвы, бросились к Ростову, священник Зеленцов помог всей чёрной своре Полтавского духовенства скрыться от Советской власти и сам бежал в Таганрог. Оттуда он вернулся обратно в Полтаву, но связи с белогвардейцами не порывал». Эта тема была продолжена в газете №107 от 10 августа того же года: «Во время отступления армии Деникина гр. Зеленцов принимал активное участие в эвакуации реакционного полтавского духовенства, бежавшего с деникинскими полчищами, чего и сам не отрицает».

На суде отец Василий подтвердит этот факт. Он скажет: «Когда вместе с деникинцами эвакуировались из Полтавы некоторые лица из духовенства, я, по поручению архиепископа Полтавского [т. е. Владыки Феофана (Быстрова). — Т. Ч.], обращался к тогдашнему губернатору Полтавы Старицкому с просьбой дать отдельный вагон для духовенства, каковая моя просьба была исполнена».

Вместе с белогвардейцами решил оставить город и архиепископ Феофан (Быстров). На этом настаивали многие представители полтавского духовенства, ибо грядущие красные убивали иерархов. Вскользь об этом упоминается в дневнике А. А. Несвицкого: «2 января 1919 года. Отправка Феофана отсрочена на 2 недели». Следующая же запись в сем документе свидетельствует: «29 января 1919 года. Ограблен бандитами в своей квартире днём архиерей Феофан. Квартира его реквизирована под лазарет». Из этого следует, что владыке Феофану оставалось только эвакуация из города. Вместе с отступающими войсками Добровольческой армии архиерей отбыл из Полтавы. Взяв благословение архипастыря и получив его напутственное слово, священник Василий проводил владыку в дальнюю и неведомую дорогу. После этого они уже никогда не виделись. В 1930 году Василий Зеленцов, будучи уже епископом, после изнурительных ссылок и тяжких пыток принял мученическую кончину в застенках московской Бутырки. Эмигрировавший за границу архиепископ Феофан пережил своего духовного товарища на десять лет и отошёл ко Господу в 1940 году во Франции, где и был похоронен.

Татьяна Черкасец.
Продолжение следует.

ТЕЛЕГРАММА ПРЕДСЕДАТЕЛЮ
ВРЕМЕННОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА
КНЯЗЮ Г. В. ЛЬВОВУ
ПОЛТАВСКОГО ЕПАРХИАЛЬНОГО
СЪЕЗДА ДУХОВЕНСТВА И МИРЯН

3 мая 1917-й

Необычайный по полноте представительства в пределах Полтавской епархии съезд духовенства и мирян, в составе 420 человек, собравшись для обсуждения назревших в связи с переживаемым временем вопросов церковной жизни, шлет Временному Правительству свой горячий привет и выражает ему свое глубокое доверие, желая, чтобы оно, пользуясь всею полнотою верховной народной власти, твердой рукой вело Россию среди бушующих партийных страстей к полной победе над врагом, вело ее к славе на почве развития добытых народом свобод. Да здравствует свободная культурно-мощная Россия! Да здравствует Временное правительство!

«Полтавские епархиальные ведомости», 1917, № 12.
Часть неофиц.

Париж — город влюбленных, или Благословение Марии Магдалины

Город влюбленных — так мы называем Париж. Со всего света сюда приезжают люди, ожидая встречи с чудом. А может быть — просто вдохнуть романтики этого города. Они привозят с собой ожидание праздника, и порой кажется, что сам воздух Парижа пронизан предвкушением радости. Дома цвета слоновой кости, кованые решетки на окнах-мансардах, дворцы, парки... Все это создает неповторимый облик города. Но для парижан в нем есть особенное место — церковь Мадлен. Хотя, глядя на это здание, похожее на греческий Парфенон, трудно поверить, что в этом необычном храме парижане любят венчаться. Здесь проходят очень красивые свадьбы, здесь же часто крестят девочек, давая им имя Мадлен. Так парижане называют великую христианскую подвижницу — Марию Магдалину, чьи мощи сохраняются в этой церкви. В Евангельских рассказах мы находим много упоминаний о ней. Что это была за женщина? Какая связь между далекой дереушкой Магда в Палестине, откуда родом святая Мария, и этим храмом в центре блестящей столицы Франции?

временный мир дать не может, — вечную жизнь».

Тиберий возразил ей: «Все это решительно невозможно, как невозможно, чтобы яйцо в твоей руке из белого стало красным!»

Предание гласит, что в этот момент Господь по молитве Марии явил чудо — яйцо изменило цвет и сделалось красным.

Яйцо всегда было символом рождения и обновления. Но в христианстве этот символ наполнился новым содержанием — он стал означать Воскресение, победу жизни над смертью. Благодаря Марии Магдалине обычай дарить друг другу пасхальные яйца в день Светлого Христова Воскресения распространился между христианами всего мира.

В Риме Мария пробыла недолго. Как дальше сложилась ее судьба? В этом вопросе предания Западной и Восточной Церквей расходятся.

В Православной Церкви принято считать, что она проповедовала в Эфесе, там же мирно скончалась и была

Скульптура святой Марии Магдалины с ангелами в парижской церкви.

погребена. А вот предание Галльской Церкви говорит, что она вместе с другими женами-мироносицами направилась в земли, которые мы сегодня называем Южной Францией.

На юге Франции есть местечко Сент-Мари-де-ла-Мер, название которого переводится как «побережье святых Марий». Кто же они — эти святые Марии?

Предание западных христиан говорит о том, что это были три женщины, о которых сказано в Евангелии, — Мария Иаковлева, Мария Саломея и Мария Магдалина. Они прибыли сюда на корабле с путешественниками из Александрии Египетской. Их сопровождала девушка по имени Сара. Она происходила из египетских цыган и была христианкой. Ее жизнь также была посвящена проповеди Евангелия.

Среди местных жителей немало цыган, и они почитают Сару так же, как и жен-мироносиц. 24 мая здесь ярко и радостно празднуют ее память. И даже суровые мужчины, прижавшись к щеке ее деревянную скульптуру.

Еще один след присутствия святых жен-мироносиц мы находим в древнем Тарасконе. Это небольшой провинциальный городок на юге Франции, прославленный циклом романов французского писателя Альфонса Доде «Тартарен из Тараскона».

На гербе города изображен чудовищный дракон, пожирающий человека. А на средневековой миниатюре он уже сидит смиренно, как собачка, на веревке, веревку держит в руках женщина. Повсюду в Тарасконе можно увидеть ее изображение. Кто она? Предание утверждает, что это Марфа

— одна из тех жен-мироносиц, что прибыли на юг Франции вместе с Марией Магдалиной.

Тараскон не так уж далеко от Сент-Мари-де-ла-Мер. Здесь в I веке от Рождества Христова Марфа жила, занималась какой-то будничной работой. Здесь же она и проповедовала. А сюжет с драконом — своеобразная притча, в которой дракон символизирует грех, а святая Марфа — победу над этим грехом. Пока дракон гуляет на свободе — он страшен и опасен, но с Божьей помощью его можно укротить и подчинить своей воле. Это под силу даже такой слабой женщине, как Марфа.

Святую Марфу после ее праведной кончины стали почитать как небесную покровительницу этих мест. В городе Тарасконе покоятся ее мощи.

Есть и еще одно место поблизости от Тараскона, которое также связано с памятью о пребывании жен-мироносиц на юге Франции. Речь идет о гроте, расположенном в лесистых горах Прованса. В наши дни сюда можно пробраться по специально проложенным для паломников тропинкам. Но были времена, когда такой подъем стоил немалого труда, ведь пробираться приходилось через дикий лес.

В этом гроте, согласно преданию Галльской Церкви, молилась святая Мария Магдалина. Здесь считают, что место ее упокоения неподалеку — в городке Сент-Максимин. У этой версии есть свое историческое обоснование.

Дело в том, что в 1279 году в подземной часовне церкви святого Максимиана был обнаружен древний саркофаг. Ученые мужи, приглашенные королем Неаполя Карлом II Анжуйским, в один голос заявили: в саркофаге покоятся мощи свя-

Святые жены-мироносицы. Фрагмент иконы.

На старой гравюре святая Марфа укрощает дракона, символизирующего грех.

той Марии Магдалины — христианской просветительницы южной Галлии.

Как отмечал в своей хронике доминиканец Бернар Ги, открытие гробницы Марии Магдалины сопровождалось чудесными знаменами: от мощей святой исходил неземной аромат. Об этом событии стало широко известно. Магдалину стали считать небесной покровительницей этих мест.

Церковь Мадлен — святой Марии Магдалины в Париже.

Игумен Афанасий (Бедный) в храме святой Марии Магдалины у Рождественского вертепа.

Над столицей Прованса Марселем возвышается морской храм, освященный в честь Пресвятой Богородицы.

Если же говорить о других городах Прованса, то нельзя обойти стороной Марсель. Это крупнейший город-порт со своей атмосферой и весьма разноликой публикой. На высоком холме стоит красивый морской собор, он освящен в честь Пресвятой Богородицы. Внутри мы повсюду видим изображение кораблей и морских судов. Особенно интересна мозаика, на которой изображен тот самый корабль, на котором святая Мария Магдалина прибыла в эти земли вместе со своими спутниками.

В Марселе берут начало и события совсем другого рода. Они не только навсегда изменили облик Франции, но и самым драматическим образом повлияли на судьбы всего

мира. Речь идет о Французской революции.

Именно здесь, в Марселе, студент-медик Франсуа Мируар пропел песенку:

*Вперед, сыны Отчизны милой,
Мгновенье славы настает,
К нам тиранья черной силой
С кровавым знаменем идет.*

Эта песня была подхвачена батальоном добровольцев, который в 1792 году двигался на Париж. 30 июня они вступили в столицу. Песню мгновенно подхватили в других батальонах и назвали Гимном марсельцев, или «Марсельеза».

Именно под «Марсельезу» революционные армии маршировали по Европе. Наполеон любил говорить, что «Марсельеза» — его лучший генерал. Надо заметить, что

она и сегодня является гимном Франции.

Мы снова в Париже, в центре города, рядом с еще одним очень узнаваемым зданием — это Пантеон. Здесь захоронены останки знаменитых идеологов Французской революции — тех самых людей, которые пытались перевернуть мир, но ни вечного счастья, ни вечной жизни людям дать так и не сумели. Это был дерзкий замысел, даже в деталях. Революционеры, например, даже придумали новый календарь. Он вел свое начало не от Рождества Христова, а от республиканской эры. Новый год выпадал по нему на 22 сентября. Ни недель, ни воскресений в таком календаре не было. Разумеется, по версии революционеров, отменялось и Воскресение Христово. Все, что было связано с Церковью и христианством, стиралось из жизни новой Франции даже на уровне быта. В кровавом 1793 году по стране прокатилась целая волна антихристианских погромов.

Рядом с храмом Сент-Этьен-дю-Мон («Святой-Стефана-Горе») на площади толпа с улюлюканьем сожгла мощи святой Женевьевы — небесной покровительницы Парижа. На память об этом безумии в церкви Сент-Этьен-дю-Мон остался разбитый ковчег и чудом уцелевшая частица великой святыни.

Однако не все французы встали под знамена революции. На юге Франции христианские традиции были очень крепки. Поэтому попытка уничтожить мощи святой Марии Магдалины вызвала чрезвычайно сильное возмущение и не увенчалась успехом. Южане отстаивали свою святую. Но сотни монастырей во Франции в то время были уничтожены, а люди, сохранившие верность Христу, приняли мученическую кончину.

Известен случай, когда на холме Монмартр («Гора мучеников») в Париже 90-летнюю монахиню принуждали отречься от Христа. Когда она отказалась это сделать, ей отрубили голову.

Собор Парижской Богородицы Робеспьер объявил храмом абстрактного высшего разума. Именно этому высшему разуму приносились невиданные человеческие жертвы. На площади Согласия, которую в те дни называли площадью Революции, была установлена гильотина. Здесь были обезглавлены король Людовик XVI и королева Мария Антуанетта, а потом, один за другим, — и главные вожди революции Дантон и Робеспьер.

Этот кровавый поток вынес на вершину власти человека, сделавшего поистине головокружительную карьеру. За несколько лет он прошел путь от сержанта до генерала. Это был Наполеон Бонапарт.

Несмотря на то что его семья была религиозной, сам Наполеон к церковной жизни был равнодушен. Религию он рассматривал как инструмент политического влияния. Если он кого и боготворил, то лишь себя самого.

Конечно, как у всякого амбициозного человека, у Наполеона был свой идеал — ему хотелось создать нечто похожее на Римскую империю. Надо сказать, на первых порах ему это удавалось. В начале XIX века вся Франция молилась на своих новых кумиров — Наполеона Бонапарта и его армию. В 1804 году Наполеон стал революционным императором. И подобно великому императору прошлого, он хотел быть помазан на царство. Для достижения этой цели Наполеон даже пошел на компромисс со своими убеждениями — он подписал договор с Церковью, по которому ей возвращались ее прежние юридические права. После продолжительных гонений и это формальное признание было спасением для христиан.

Итак, Наполеон — император Франции. Свой статус он утверждает всеми возможными способами, в том числе — и в памятных сооружениях, как его любимые римляне. Возводимый в центре Парижа новый храм он решил посвятить славе французского оружия.

Строительство планировалось на месте, где прежде была небольшая церковь святой Марии Магдалины, Марфы и Лазаря. Был объявлен конкурс, в котором приняли участие 80 зодчих. Проект архитектора Пьера-Александра Виньона был избран самим императором. Внутри храма он велел начертать имена всех погибших при Ульме, Аустерлице и Ене.

Работы интенсивно шли до 1811 года, пока не остановились из-за отсутствия средств. Ну, а после русской кампании 1812 года Наполеону уже

будет не до храма воинской славы.

В 1814 году русская армия войдет в Париж. По инициативе императора Александра I на площади Согласия будет отслужена православная панихида по невинно убиенным королю Людовику XVI и его супруге Марии Антуанетте. Тогда же новому королю Франции Людовику XVIII придет в голову мысль посвятить недостроенный храм памяти невинно убиенных монархов. Но и этому проекту не суждено будет осуществиться. В 1830 году во Франции вспыхнет новая революция.

А в 1837-м администрация Парижа поднимет вопрос о судьбе этого здания: как же все-таки его использовать? Была даже идея устроить в нем железнодорожный вокзал. Но архиепископ Парижа и горожане выразили протест, в администрацию посыпались письма — на месте прежнего храма может быть только храм. В итоге вокзал здесь устраивать не стали, строение вернули Церкви.

Когда же возник вопрос, кому посвятить возводимый храм, ответ пришел сам собой. Как только были завершены строительные работы, ему дали имя святой равноапостольной Марии Магдалины. Спустя три года в алтарь храма перенесли открытый ковчег, где хранятся ее мощи. Они привезены сюда с юга Франции.

Этот храм довольно быстро стал излюбленным местом венчаний. «Мы будем венчаться у нашей Мадлен», — говорят парижане. Марию Магдалину почитают покровительницей браков уже с IX века. Сама она никогда не была замужем. Почему же к ней обращаются за таким благословением?

Брак для христиан — это возможность научиться настоящей, Божьей любви. Той, которая *все покрывает, всему верит, всего надеется, все переносит* (1 Кор. 13: 7), любви, которая помогает в каждом человеке увидеть, прежде всего, образ Божий. Верующие просят Магдалину о даре именно такой любви — во время венчаний или просто в молитве.

Ученица Христа благословляет своим присутствием Париж и южную Францию, и каждого человека, который обращается к ней. И мы вслед за апостолом Павлом повторяем слова: «*Любовь никогда не перестает, хотя и пророчества прекратятся, и языки умолкнут, и знания упразднятся*» (1 Кор. 13: 8).

*Подготовил игумен
Афанасий (Бедный).
По фильму из серии
«Неизвестная Европа».*

Преподобномучениця Олімпіада Полтавська.

День за днем невпинно, невмолимо спливає час, як пісок крізь пальці. Що для наших дідів було сучасністю, реальністю, для нас вкрилось сивиною, припало пилом... Ось уже минає 76 років з того дня, як під Полтавою в урочищі неподалік хутора Триби (між Макухівкою і Копилами) 2 червня 1938 року за вироком особливої трійки НКВС відбувся масовий розстріл духовенства, чернецтва, мирян. Серед страчених були єпископ Полтавський і Переяславський Митрофан (Русинов), священномученик Гавриїл Коваленко (автор «Записок», які друкують «Відомості Полтавської єпархії»). За цією ж справою проходила й ігумення Різдва Богородиці Козельщинського монастиря преподобномучениця Олімпіада.

Для ігумені Олімпіади II (Вербецької) після знищення на початку 30-х років XX століття скитка «Обіток» — останнього притулку сестер Козельщинського монастиря — була нелегкою. Звичайно, літня, зморена роками і великими трудами настоятелька могла в той час обрати собі відносно тихий спосіб життя: піти «на покій» і прожити залишок своїх днів в одному з найближчих невеличких поселень чи на батьківщині, заробляючи «на хліб насущний». Але невтомна Христова подвижниця взяла у свої руки тяжкий хрест сповідництва Христової віри.

Спочатку їй довелося перетерпіти голод 1933-го, потім поневірятися по людях. Врешті вона перебралася до Полтави, де таємно квартирувала у знайомих: тих, хто знав і шанував матушку, було чимало. Потрапивши в обласне місто, вона почала згуртовувати навколо себе православне жіноцтво, опікуватись черницями із розігнаних монастирів, об'єднуючи їх у невеликий підпільний монастир. Про це переповідали полтавські старожили і дещо згадували колишні козельщинські насельниці. Документальним доказом цього факту є витяг із протоколу допиту ігумені Вербецької, датованого 1 квітня 1938 року. У ньому читаємо (подаємо мовою оригіналу):

«Вопрос: Следствию точно известно о том, что вы в Полтаве возглавляли подпольные монастыри, производили пострижение в монашки.

Ответ: Признаю себя виновной в том, что до 1936 года я производила пострижения в монашки нелегально, но с разрешения епископа Тихона Русинова.

Вопрос: Вы лжете. Пострижения вами производились вплоть до 1937 года. Дайте по существу правдивые показания.

Ответ: Я говорю правду, ничего не скрываю.

Показания записаны с моих слов и мною лично прочитаны, в чём и расписываюсь. Вербецкая».

Велика страдниця

Останнім місцем перебування ігумені Олімпіади II в Полтаві був будинок №141 по вул. Фрунзе (на розі з провулком Чайковського; нині там житлова дев'ятиповерхівка). Саме за цією адресою її й арештували. Зауважимо, що таке квартирування було не випадковим, оскільки вказаний будинок знаходився неподалік Свято-Макаріївського храму — єдиного на той час, де практично не припинялись богослужіння. Щоправда, звершувались вони з перебоями, бо священики часто змінювались — їх невідомо звідки присилали і так само невідомо куди забирали. Нагадаємо, що саме в цей період по місцевих хатах переховувалась Горбанівська чудотворна ікона Богородиці — ушавлена на нашій землі святиня (прикро, що вже «роздягнена» із дивної краси коштовної ризи, та благо — непошкоджена в образі). Святий образ нібито оберігали колишні черниці Великобудищанського монастиря матушки Ананія (Мальцева) та Антоніна (Панасенко). Зрозуміло, що у тогочасному православному бутті Полтави все тісно і таємно перепліталось: віруючі приховано збирались на спільну молитву, зберігали вцілілі святині, допомагали гнаним священнослужителям тощо. Вагому об'єднуючу роль зіграла в цьому саме Козельщинська ігумення.

У 1938 році, на Пасху, вперше в історії Полтави люди не чули великодніх дзвонів і пасок не святити. Вони вночі зібрались до Свято-Макаріївського храму з кошниками і... розійшлися ні з чим, передчуваючи лихе. Напередодні ієромонах Єфрем виніс на поклоніння Плащаницю, але занести її вже не зміг — вирушив під конвоем «по етапу». Страсною П'ятницею обіркували для православних полтавців найвеличніше свято, розп'яттям за віру ознаменувався весь рік!

Цього фатального 1938 року ігумення Олімпіада II зустріла Воскресіння Христове вже у темничному підвалі НКВС. 27 лютого влада видала ордер на її арешт, але відразу арештувати не вдалося — вірні ретельно переховували матушку. Проте донос іуди-зрадниць зробив своє, і 18 березня черницю таки відправили до в'язниці.

Доречно зауважити, що в той час тривав Великий піст — період спомину про Хресні страждання Спасителя задля спасіння всього людства, а для кожного християнина персонально — пора каяття і спокутування власних гріхів...

Храмові святині міста приголомшено мовчали. Їхня тогочасна доля була схожа на шлях Господніх митарств: вони безмовно терпіли руйнівні бичування, покірно зносили наругу та паплюження і, насамкінець, смиренно схилялись перед вироком керівного «синаєдріону»: «засуджено до розп'яття». Що ж до народу, то в більшості своїй він не єднався у церковній Великопійній молитві, практично не каявся, а навпаки — підтримував одержимого злом владаря і всьому святому несамовито кричав: «Розпни, розпни його!»

Однак серед маси іуд, боязливих зреченців і просто паралізованих страхом християн зустрічались істинні сповідники-апостоли та безстрашні жінки-мироносиці. Їхня земна доля була тоді не сказанно тяжкою, проте небесна нагорода, що слідувала за тим, — невимовно благодатною. Вони брали на себе гріхи рідних та ближніх і власною кров'ю спокутували всенародне зло.

Одному Богу відомо, що коїлось наприкінці зловісних 30-х років у підвальних «катакомбах» архітектурно вишуканого приміщення колишнього Полтавського селянського банку (на розі сучасних вулиць Жовтневої та Ляхова). Ті стіни багато чули і ще більше бачили, однак про все мовчали. І це природно — подвиг заради Господа має бути непоказним на землі, його значимість сповна відкриє лише Вічність.

Гортаючи архівні судові справи арештантів НКВС, можна тільки здогадуватися про те, як велися допити. Зазвичай підсудний протягом слідчої «бесіди» розписувався за власні відповіді декілька разів. Уважно вдивляючись у почерк в'язня — і перехоплює дух: перші розмахи

пера — відносно чіткі, у наступних — букви врізнобіч, а останні — ледве-ледве виведені й до того ж забруднені плямами чорнил (не виключено — змішаних із краплями крові).

Чим же так завинили ті смиренні страждальці перед рідною Батьківщиною і який злочин держава офіційно інкримінувала їм? В одному із сучасних видань читаємо: «Особливого розмаху репресивна діяльність катів з органів НКВС по відношенню до колишніх церковнослужителів набула з початку 1938 року. Свавілья і насильство стосовно духовенства було характерним для всієї країни. У кожній республіці, області, районі завдяки активній діяльності слідчих органів були сфабриковані широко розгалужені «контрреволюційні організації» церковників. Метою одних нібито була «підготовка і здійснення центрального терору стосовно вождя Комуністичної партії т. Сталіна, керівників партії та уряду», інші начебто «прагнули повалити радянську владу і реставрувати капіталізм за допомогою фашистської Німеччини». Плани — скільки й кого заарештувати і розстріляти — спускалися згори, з Москви, а вже на місцях «енкавеєсівці» розробляли-фабрикували схеми неіснуючих фашистських чи інших організацій. Так штучно був сфабрикований органами НКВС Центр КРФОЦ — контрреволюційної фашистської організації церковників, який начебто мав зв'язки з гестапо гітлерівської Німеччини і знаходився в Москві, а очолював його мітрополит Сергій. За цією схемою, розробленою сталінськими катями, начебто існували обласні центри КРФОЦ у Києві, Курську, Воронежі й Полтаві. А Полтавський обласний центр нібито утворив такі осередки у Гадяцькому, Миргородському, Зіньківському, Опішнянському, Диканському і Красноградському районах. До фабрикації цього «проекту» явно мали пряму причетність і начальник УНКВС по Полтавській області О. Волков та його підручні, які потім на допитах і вибивали із заарештованих «щиросердні зізнання» про їхню причетність до повстанської фашистської організації та вербувальну роботу серед населення.

Організатором і координатором відгалужень КРФОЦ на захід від Москви (за цією схемою і сфабрикованим процесом) вважався Митрофан Володимирович Русинов, який у 20-х роках був єпископом Полтавським та Кременчуцьким. Владика проживав у Полтаві і 26 лютого 1938 року був заарештований разом з великою групою колишніх церковнослужителів».

Гучна історія сфабрикованої владою справи про полтавську фашистську організацію «змагнітила» воєдино долі багатьох тодішніх представників духовенства та церковнослужителів. Підсудним (а їх за цим процесом проходило 38 осіб) влаштували очні ставки. Зі «злочинців» шляхом катування вибивали «відверті» зізнання, а старанний судовий писар фіксував «щиросердні сповіді» винуватців про їхню активну антидержавну діяльність.

Щодо поведінки арештованої Вербецької, то мені, дослідниці її слідчих документів (а їх збереглося два — про допит ігумені та про очну ставку з єпископом Русиновим), хочеться шанобливо вклонитися перед пам'яттю цієї істинної раби Божої. Її відповіді чіткі та безкомпромісні. 63-річна ігумення трималась у в'язниці з глибокою людською порядністю і високою християнською гідністю.

Взагалі матушка-ігумення упродовж усього радянського часу вирізнялась неабиякою стійкістю у вірі. Її політичним кредом тоді була Христова заповідь: «Кесарево — кесарю, а Боже — Богові». Трохи перегорноме сторінки її життя назад і згадаємо, як мудро відповідала вона на запитання представників нововоспеченої влади. У анкеті, датованій 1922 роком, читаємо (подаємо мовою оригіналу):

«20. К какой из определенных группировок церковных себя причисляет или состоит официально.

Ответ: К Православной Апостольской церкви.

21. Взгляд на утерю церковью государственного значения (отделение церкви от государства и школы от церкви).

Ответ: Вероятно, так надлежит тому быть.

22. Отношение к Советской Власти.
Ответ: Подчиняюсь по заповеди Апостольской».

До речі, сестри обителі взяли собі за взірєць слова своєї настоятельки: переважна більшість із них відповідала у подібних анкетах теж приблизно так.

На початку червня 1938 року матушку Олімпіаду викликали до судового залу і зачитали вирок. Проте його виконали дещо пізніше. Чи то доводили до кінця групову справу, чи втішались продовженням тортур. Полтавські старожили переповідали, що матушку особливо жорстоко катували — їй навіть вирізали на грудях хрест.

Звичайно, істину знає лише Господь. Як, власне, і те, як саме закінчили своє життя ці Христові страдники. За юридичними нормами того періоду, після виконання вироку мав оформлятися ще один документ — ордер про його здійснення. Однак таких паперових свідчень у Полтавському архіві чомусь немає, можливо, їх взагалі не було, а може, втрачено. Все це наводить на сумнів щодо того, яким саме чином знищували підсудних. Говорили, що в'язнів НКВС заганяли на вантажівки, в яких їх, напівсидячих, а найчастіше — напівлежачих, збивали до купи й у темряві ночі вивозили геть за Полтаву, в бік сучасного села Макухівка...

Минуть десятиліття. Двічі, у 60-х та 80-х роках, полтавці наткнуться на групі останки людських тіл. Перші два могильники виявлять під час добування піску в урочищі Триби, третій знайдуть обабіч дороги, що веде до села. На місці першого поховання полтавська влада згодом влаштує великий сучасний смітник, чи то випадково, чи, може... закономірно. Останки небіжчиків із другої ями на початку 90-х років перепоховують і поставлять над ними монумент, присвячений вшануванню пам'яті репресованих. А третій кар'єр не чіпатимуть узагалі...

До нас, сучасників, дійшли чутки про те, що розстріли у Трибах чинили по-звірськи. Свист куль перемішувався зі стогами, викриками та обривками молитов. Дехто помирав не відразу, оскільки карателі іноді навмисне не вбивали свої жертви, а лише тяжко ранили. Таких скидали до купи і заживо, разом з уже померлими, наспіх прикидали піском. Однак цей великий насип ще довго і помітно «дихав»...

Тетяна Черкасець.

Розпорядженням Керуючого Полтавської єпархіїю Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа визначено у неділю 1 червня після завершення пізньої Божественної Літургії в Макаріївському кафедральному соборі м. Полтави відправити заупокійну літію біля пам'ятника священномученику Василю (Зеленцову) за розстріляним Полтавським духовенством в урочищі Триби та всіма, хто постраждав за віру Христову в часи гонін від безбожної влади в XX столітті.

Початок відправи об 11.30.

В урочищі Триби біля Меморіалу пам'яті жертв політичних репресій відправити панахиду.

Початок о 12.00.

Автобуси відпраплятимуться від Макаріївського собору.

Протоиерей Сергей Четвериков

Молдавский старец Паисий Величковский

Его жизнь, учение и влияние на православное монашество

Продолжение.

Начало в №12 (2012) – 4, 7, 9, 11, 12(2013), 1–4.

Вскоре начальник скита назначил Платону новое послушание — стеречь скитский виноградник. При этом он дал ему такое правило: он может есть виноград сколько угодно, но только съев предварительно хотя бы кусок хлеба. Платон по целым дням ел виноград и до такой степени пристрастился к нему, что уже ничем другим не хотел питаться и за трапезой ничего не ел, так что даже ослабел и осунулся лицом, как бы после какой болезни. И только после сбора винограда Платон снова стал вместе со всеми есть за трапезой и сделался здоров по-прежнему.

Еще до сбора винограда начальник поместил Платона в новую келию. Живя в этой келье, Платон однажды так крепко заснул, что не слышал звона к заутрени, а день был воскресный. Когда он проснулся и пришел в церковь, то оказалось, что уже прочитали Евангелие и начали петь канон. От стыда Платон не посмел войти в церковь и, горько плача, вернулся назад в свою келью. Не пошел он и к литургии и, отойдя подальше от своей кельи, сидел на земле и плакал. Когда отошла литургия и наступило время трапезы, старец и начальник, и братия, заметив отсутствие Платона в церкви, чего раньше никогда не бывало, удивлялись этому. Наконец, старец сказал: «Отцы и братия, прошу вас ради Господа, потерпим немного с трапезою, пока узнаем, что сделалось с братом нашим Платоном». И тотчас же послал одного из монахов, Афанасия, писца отеческих книг, к Платону. Афанасий с трудом отыскал плачущего Платона. После долгих увещаний он едва смог объяснить Афанасию причину своего горя. Афанасий стал утешать его, уговаривал успокоиться и идти с ним в скит к братии, которая без Платона не хочет начинать трапезу. Платон сквозь слезы отвечал: «Как же я пойду к святым отцам и с каким лицом я покажусь им после такого великого греха на вечное мое посрамление перед Богом и перед людьми!» Афанасий продолжал убеждать его и, наконец, уговорил идти. Платон шел, обливаясь слезами. Когда же пришел в скит и увидел старца и братию, сидящих за трапезою и ожидающих его прибытия, он со стыдом и трепетом упал на землю и рыдал неутешно. Тогда велели и Платону сесть вместе с ними, Платон же от великого стыда и горя не мог ничего есть. И только по

окончании трапезы съел немного хлеба. Когда после трапезы Платон ушел к себе, старец Михаил, обращаясь к братии, особенно молодым, сказал: «Видите, какую ревность и какую жгучую скорбь проявил этот юный брат! Да будет он вам всем примером усердного посещения церковного правила. Невольно пришлось ему пропустить молитву, и как он опечалился! Как горько скорбел и плакал! Он даже и хлеба лишил себя, и света солнечно-го не хотел видеть от великой болезни и сокрушения сердца! Молитесь и вы от всей души, да даст Господь и вам всем такую же ревность и печаль огненную по Богу!» С этих пор до конца своего пребывания в скиту Платон никогда не ложился для сна на кровать, но, сидя на скамейке, засыпал.

В октябре пришел в Трейстены схимонах Онуфрий из скита святого Архистратига Божия Михаила, называемого Кярнул, находившегося в горах, вверх по реке Бузеу. Он много рассказывал о своей жизни в горах, о красоте своего места, о его здоровом воздухе и его здоровой воде и своими рассказами пробудил в Платоне желание пожить со старцем Онуфрием в его пустыне. Вместе с Платоном решили отправиться в Кярнул и несколько других молодых монахов. Старец Михаил благословил их идти и дал им на всю зиму руководителя, своего давнего ученика иеромонаха Алексия. Иноки двинулись в путь. Они шли «превеликими» лесами, высокими горами и глубокими долинами и на третий день достигли скита Кярнул, где были приняты с любовью. На другое утро начальник скита отвел им и келию каждому особую. Устав скита был по чину устава скитов Афонской Горы: по воскресным и праздничным дням братия собиралась вместе на церковную службу. По окончании литургии вместе трапезовали и до вечера проводили время в духовной беседе, а после вечерни расходились по своим кельям, где каждый совершал свое правило в уединении.

Проживая в этом скиту, Платон и его товарищи приходили в назначенное время к иеромонаху Алексию, и тот иногда читал им что-нибудь из отеческих книг, разъясняя смысл прочитанного, иногда же просто беседовал с ними о различных духовных предметах. Это был муж кроткий, смиренный, братолюбивый, имевший дарование утешать своими словами самое скорбящее сердце. Иногда он ходил

со своими учениками к пустыннику Онуфрию, жившему на горе, далеко от скита, в уединенной келье. Путь к нему шел прекрасным лесом, а его келья стояла на краю горы, откуда открывался чудный вид на окрестные долины, горы и ущелья, покрытые непроходимым лесом. Пониже его кельи струился источник чистой воды, куда он сходил по ступенькам черпать воду.

С отцом Алексием старец Онуфрий много беседовал о страстях душевных и телесных и о страшной и неотдышной мысленной брани с бесами, о их невообразимых кознях и ухищрениях. «И если бы, — говорил он, — не защищал своих людей Человеколюбец Христос, не спасся бы воистину никто из святых. Но кто припадает ко Христу с верою и любовию, со смирением и слезами, тому подаются неизреченные утешения, мир и радость, и любовь к Богу горячая. Свидетелями тому являются нелицемерные слезы от великой любви, самоукорение, смирение и постоянное благодарение Христу, так что от любви к Богу человек делается нечувствительным к благам мира сего». Слушая его, Платон все более и более разгорался любовью к пустынной жизни. Он начинал все глубже понимать монашеский путь, становился все серьезней и строже к себе. Под влиянием охватившего его чувства он уходил в уединенные места, падал на землю, бил себя в грудь и со слезами просил помощи у Христа, принося ему свои обеты. В своей келье он предавался усердной молитве и чтению отеческих книг, ежедневно испытывая свою совесть, скорбя о своих грехах и немощах и ежедневно полагая начало своего исправления перед Богом.

Уже приблизилось и лето, как вдруг пришло от старца Михаила приказание иеромонаху Алексию возвратиться к нему. Вместе с отцом Алексием ушли в Трейстены и некоторые из друзей Платона. Вскоре после этого начальником скита сделался брат старца Онуфрия Варфоломей. Варфоломей относился к братии очень заботливо и устроил для ее приема большую новую келию, куда братия часто собиралась для духовной беседы, а иногда и для общей трапезы. Весною Платон устроил себе маленький огород, насадил немного фасоли, бобов и луку. Но лук почти не уродился, бобы хорошо уродились, но их поели мыши, а фасоли Платон собрал одну коробку.

Послушники.

Платон приобрел себе необходимые орудия для выделывания ложек и стал уже навязывать этому рукоделию, но мало занимался им, не имея человека, который побуждал бы его к тому. Перезимовав в скиту и дождавшись лета, Платон с благословения начальника отправился в новое странствование. К сожалению, на этом месте обрываются собственноручные записки старца Паисия.

Судя по некоторым местам в письмах старца, видно, что он побывал в это время в обители Рождества Пресвятыя Богородицы в Молдавии, а также и в Нямецком монастыре. К 1746 году в нем уже сложилось твердое решение переселиться на Афон. Что побудило его решиться на этот шаг? Он сам объясняет свое решение тем, что он опасался, как бы молдавские старцы не посвятили его против его воли в сан священника, ужасавший его своей высотой и ответственностью. Но нельзя не видеть в этом и действия Промысла Божия. Господу угодно было подвергнуть будущего великого старца тяжкому испытанию бедственной уединенной жизни на Афоне, и дабы он положил там начало и своему общежителю братству. В Молдавии сильно чувствовалось влияние Афона, здесь Платон впервые услышал богослужение, совершаемое по Афонскому чину, встретил странников монахов, посещавших Святую Гору и много о ней рассказывавших. Все это с особенной силой привлекло его душу к Афону. Афонская Гора с ее вековыми преданиями, с ее суровой и величественною природою, высокими подвижническими примерами и хранилищами святоотеческой письменности явилась для него привлекательным местом для нового периода его жизни. Принимая во внимание все сказанное, жизнеописатель старца говорит по поводу его переселения на Афон: «Кто может уразуметь пути Господни? И кто знает советы Его? Божественным Своим Промыслом Он взял его из отечества, провел его через многие страны, чтобы он там собрал себе духовное куплею многое богатство духовное, и привел его, наконец, во Святую Гору Афонскую, чтобы, и здесь продолжая куплю, он еще более увеличил свое духовное богатство, а потом дал бы его и всем ищущим у него духовного наставления. Господь сделал его подражателем преподобного Антония, подобно ему, малороссианина. И как преподобный Антоний, странствуя, пришел во Святую Гору Афонскую, где принял и святой ангельский образ, и пожил там много лет, и сподобился великих дарований духовных, и был потом возвращен в свое отечество, чтобы и здесь насадить и умножить монашеское жителство, так и блаженный Паисий, обогатившись небесным богатством, возвратился туда, откуда вышел в Молдавию, да обновит обветшавший монашеский чин, да восстановит падшее общее житие и насадит в нем триблаженное послушание, просветив учением своим во тьме неведения сидящих, вразумит исправлением и новым переводом с греческого языка на свой отеческих и богословских книг».

Обратимся же теперь к рассмотрению этого важнейшего периода в жизни старца Паисия.

Продолжение следует.

Мій шлях до Христа

Повертаючись по думки в минуле, я бачу себе юним, але хворим і виснаженим важкими роками воєнного лихоліття.

Була пізня пора 1946 року. З моря дули холодні штормові вітри, що зривали з дерев останнє листя. Дрібний дощ і туманна імла говорили про те, що теплі сонячні дні вже відійшли надовго. Походивши по мокрому прибережному піску і втомившись від тяжких глухих ударів морського прибою, я подався в місто, центр якого знаходився на високому пагорбі. Щоб скоротити шлях, я пішов через старе закинуте кладовище, де ховали приїжджих сухотних страждальців, які шукали біля моря зцілення. Одна чорна надгробна плита привернула мою увагу дивним написом. Починався він таким зверненням: «Груддя землі!..» Після цього виливалася згорьована душа матері, яка поховала тут свого сина.

З тих пір минуло більше півстоліття, але в моїй пам'яті все ще стоїть цей зойк: «Груддя землі!..» Кладовище, дрібний дощ і крикливе кружляння чайок...

У місті було безлюдно, майже зовсім не траплялися зустрічні перехожі, в повітрі пахло димком і яблуками. Я звернув на маленький базарчик, на якому, крім яблук, продавався всякий домашній мотлох, старий одяг, купки дров і сумна худа коза. У баби в армійській в'язиці, що курила махорку і сиділа на перевернутому відрі, я купив ложку, що сподобалася мені, зі штампом на черешку: «Нержавіюча електросталь». Обходячи калюжі, я підійшов до булочної, перед якою стояла промокла і змерзла черга. Хліб ще не привезли, але дюжина місцевих голодних собак уже сиділа віддалік мордами до входу в надії отримати хоч маленький шматочок. Але хліба в ті часи давали мало, тільки за картками, і люди були голодні, як собаки.

Проходячи повз невелику білу церкву за залізною огорожею, я звернув увагу на чоловіка, що сидів під зеленим козирком церковного ганку на кам'яних сходах. Церковні двері були зачинені на великий висячий замок. Ймовірно, служба вже закінчилася, але

цей чоловік не був схожий на церковного сторожа. Він був погано одягнений, без пальта, холодний вітер ворухив на його непокритій голові волосся, короткі вицвілі штани внизу були прикрашені бахромою, оголюючи худі щиколотки ніг у старих капцях. На колінах він тримав велику старовинну книгу в шкіряній палітурці з мідними застібками. Чоловік читав і посміхався. Він посміхався і читав, не звертаючи уваги на холодний вогкий вітер, на ожиллий натовп, що відчув запах щойно привезеного хліба, на верескливі крики чайок, які кружляли над натовпом, на прохальний собачий гавкіт.

Я стояв, притулившись чолом до холодної огорожі, й думав: ось тиждень я вже в цьому голодному напівзруйнованому війновому місті й бачу навколо тільки похмурі обличчя, а цей погано одягнений, худий і, ймовірно, голодний чоловік читає якусь старовинну книгу і посміхається... і, мабуть, щасливий, і щось зігріває його. Невже його зігріває те, про що він читає?..

Я хотів підійти до нього і запитати, але якась незрозуміла боязкість охопила мене. Я зрозумів, що не можу вторгнутися і зруйнувати цей чарівний світ, ті дивовижні оповіді, що змушують людину посміхатися. Я відійшов і став у чергу, і поки стояв там, усе міркував про цю виснажену людину, яка читає дивну книгу.

Отримавши теплий ароматний хліб, я, спонукуваний якимось змішаним почуттям подяки і співчуття, знову попрямував до цього чоловіка. Я підійшов до нього впритул і заглянув через плече в книгу: вона була надрукована церковно-слов'янською в'яззю з червоними кіноварними великими літерами. Я стояв і дивився на нього і на книгу, але він мене не помічав. Тоді я кашлянув. Він відірвався від книжки і підняв втомлені очі. Погляд був добрий і відсторонений, ніби він тільки прокинувся. Я відломив половину свого денного пайка і простягнув йому. Він не став відмовлятися, а дбайливо взяв кусень і сховав його за пазуху.

— Спаси тебе Бог, — сказав він, — Христос дивиться на нас, і Він воздасть тобі за доброту твою.

Озирнувшись навкруги, я в подиві запитав:

— Звідки дивиться?

— Дивиться з небес, — відповів він з посмішкою. — Це Він сказав тобі: «Іди і поділися з цим бідняком хлібом».

— А про що у вас у цій старій книзі?

Він сумно подивився на мене, потер собі чоло рукою і сказав:

— У цій книзі все: і небо, і море, і земля, і життя, і смерть.

Я пішов від нього. В моїй душі щось змінилось, виникли якісь питання. Я потім шукав його, але більше ніколи не зустрічав. Він залишився в моїй пам'яті на все життя, хоча в цій зустрічі не було нічого особливого, якщо не вважати, що це був, по-моєму, єдиний щасливий чоловік в містечку в ті далекі, глухі часи, які за давністю років уявляються вже неправдоподібними.

Я жив у маленькій, чисто побіленій кімнаті в одноповерховому будиночку, складеному з жовтих блоків ракушняку — поширеного по всьому кримському узбережжю будівельного матеріалу.

Моя хазяйка Агнеса Петрівна — стара полька, що втекла сюди з Галичини ще в Першу світову війну, дожила свого віку разом зі своїм чоловіком, місцевим шкільним учителем, і дюжиною худих шкодлих кіз.

Щоранку вона приносила мені у вищербленій фаянсовій кружці тепле козине молоко. І стоячи на порозі, поправляючи сухою коричневою рукою сухі пасма волосся, що вибилися з-під хустки, вона довго і ґрунтовно розповідала «про того козла». Цей козел був надзвичайно шкодливий і, проявляючи винахідливість, щодня влаштовував якісь прокази, що служило поживою для нескінченних розповідей Агнеси Петрівни.

Вона була дуже побожною і вечорами довго молилася перед зображенням Ченстоховської ікони Божої Матері, яку вона називала «Матка Боска Ченстоховська», накладаючи на себе хресне знамення зліва направо розкритою долонею. А небо хмарилося, посилаючи на землю то мокрий сніг, то холодний дощ. Іноді вітер розганяв хмари, і на синьому небі

з'являлося яскраве південне сонце, з даху текло, темно-зелені кипариси рельєфно виділялися на синьому тлі неба, похитуючи гострими верхівками. У дворі заклопотано квокали кури й істерично покрикували індички. В кінці зими і я трохи розхворівся. Агнеса Петрівна послала свого чоловіка за лікарем. Після обіду прийшов старенький, сухорлявий, з сивою борідкою лікар. Він приклав до моєї спини холодний чорний стетоскоп і довго вислуховував хрипи, змушуючи мене покашлювати.

— Я думаю, — сказав лікар, — через тиждень усе мине. Чай із малиною, молоко з содою, суху гірчицю в шкарпетки. Ну, поправляйся, не нудьгуй, я пришлю тобі що-небудь почитати.

Справді, до вечора чоловік старої приніс мені дві книги. Одна була «20 тисяч льє під водою» Жюль Верна, інша називалася так: «Святе Євангеліє Господа нашого Ісуса Христа». Оскільки все життя мені говорили і в школі, і вдома, що Бога в природі не існує, я відклав убік Євангеліє і взявся за Жюль Верна. Два дні я подорожував із капітаном Немо та його друзями в підводному царстві Атлантики та Індійського океану. Але все закінчується, «Наутилус» з його капітаном залишився в печері, і я з жалем закрив книгу.

Кілька днів я не торкався Євангелія, але одного разу увечері, коли нудьга та самотність здолали мене, а за вікном уже настала вечірня темрява, я запалив газову лампу й узяв до рук Євангеліє.

Розкривши обкладинку, я виявив там незвичайний дарчий напис: «В ім'я Господа Ісуса Христа, заради Його святого імені на руській землі благословляю це святе Євангеліє командирі восьмої роти, капітану Сергію Михайлову на спасіння, життя, міць і перемогу над ворогами видимими і невидимими. Ігумен Серафим, літа від Різдва Бога-Слова 1904, жовтня, 21 дня».

Пізніше я дізнався від лікаря, що це Євангеліє дісталось йому від білогвардійського офіцера, розстріляного більшовиками у Феодосії.

Згодом, живучи в Криму, я відчув, що це — земля крові,

земля Каїна і Авеля, півострів всього в 25 тисяч квадратних метрів, місце масових смертей, масових поховань, земля найбільших страждань людських.

І я потім зрозумів, чому, як ніде в іншому місці, в Криму на мене налягла така неймовірна туга, що все темніло перед очима, хоча був яскравий сонячний день, навкруги усе цвіло, пахло і співало. Але якою ціною заплачено за цю землю, про це знає лише один Бог.

Отже, був вечір зимою 1946 року, і я, розкривши навімання Євангеліє, став читати так: «А о четвертій сторожі нічний Ісус підійшов до них, ідучи по морю. І учні, побачивши, що йде Він по морю, стривожилися і говорили: мара. І від страху закричали. Ісус же заговорив із ними і сказав: заспокойтесь, це Я, не бійтеся. Петро сказав Йому у відповідь: Господи! якщо це Ти, звели мені...» Тут у мене стала згасати лампа. Кінчався гас.

Раптом гучний потужний вибух струсував будинок, задеренчала ложка в склянці. Я здригнувся від несподіванки.

Це морський прибій гримнув об берег круглою рогатою міною, зірваною штормом з якоря. Таке тут траплялося часто, але я не міг до цього звикнути. В хліві закричали стривожені кури, загавкали собаки. Я долив у лампу гасу з пляшки та почав читати далі: «Петро сказав Йому у відповідь: Господи! якщо це Ти, звели мені прийти до Тебе по воді. Він же сказав: іди. І вилізши з човна, Петро пішов по воді, щоб підійти до Ісуса; але, бачачи велику бурю, злякався, і зачав потопати, і скричав: Господи! рятуй мене! І зараз Ісус простяг руку, підтримав його і каже йому: маловірний! навіть ти засумнівався?»

Це вперше прочитане слово Боже не пройшло для мене безслідно, хоча тоді я сприйняв його за красиву легенду. До прийняття християнства я йшов дуже важко і довго. Я пророствав до нього через пласти сумнівів, атеїзму і загального заперечення Бога. Я пророствав до нього, як проростає до світла билинка через шари асфальту. Нічого на мене не сходило, не осявало, не кидало раптом в обійми християнства. Віра зростала поступово. Це було дуже повільне і холодне зростання, на зразок зростання кристала.

Прийняття мною Христа особливо заважав один великий сумнів — за час війни я був свідком жакливого насильства людини над людиною, аналогів якого ніколи не зустрінеш ні в яких видів у тваринному світі. Здається, в нашій країні було зганьблено все, що може бути зганьблено.

Улітку, через кілька років, я знову приїхав у це маленьке приморське містечко, але Агнеси Петрівни та її чоловіка в живих уже не застав. Вони обидва вирушили у світ, де немає ні печалі, ні хвороби, ні зітхання. У їхньому будиночку жили вже інші люди, які за невелику плату здали мені на літо кімнату.

Вранці я прокинувся від сонячних променів, що падали з вікна. Про погоду тут влітку говорити нічого: вона в Криму завжди була чудова. Прямо під вікном розцвів пишним цвітом кущ казанликської троянди. Дивний аромат наповнював кімнату. Я вийшов у двір. Все навколо сяло, зеленіло і раділо свіжому ранку. Здалеку чувся тихий дзвін — ніжні поодинокі удари, звані «благівіст», які несуть добру звістку про те, що існує храм Божий, в якому має відбутися богослужіння. Я вирішив сходити в церкву і подивитися, що там діється, але поки збирався, поки не поспішаючи йшов, встиг тільки на закінчення служби. Я побачив там людей, що скупчилися на середині храму. Вони уважно слухали старого, побіленого сивиною чоловіка, що стояв посеред них і височів над ними на цілу голову. Його окуляри відбивали палаючі вогники церковних свічок, білосніжна борода падала на золоте парчеве облачення.

— Хто це? — запитав я свічницю.

— Це архієпископ Сімферопольський Лука, — відповіла вона тихо, подаючи мені свічку.

Архієпископ говорив тихим проникливим голосом. Я прислухався:

— У четверту ж сторожу прийшов до них Ісус, ідучи по морю.

Я упізнав: це було Євангеліє від Матфея, читане мною в перший післявоєнний рік.

— Отже, брати і сестри, — продовжував проповідник, — у четверту сторожу, за римським обчисленням, означало — після трьох годин ночі, на світанку. Він підійшов до човна учнів, ідучи по морю. Нехай вас це не бентежить. Господь наш — Владика всього створеного Ним, Він перемагає закони природи. Але не тільки Він Сам міг ходити по морю, як по суші, але дозволив і апостолу Петру йти по воді, бо віра Петра у Христа не давала йому потонути. Але як тільки апостол засумнівався в тому, що його підтримує сила Божа, як тільки похитнулася його віра, так відразу він почав тонути. «Маловірний, чому ти засумнівався?» — сказав йому Христос. Ось тому, мої дорогі брати і сестри, марно бути поблизу Христа тому, хто не близький до Нього вірою.

Ось, думав я, користь ходіння в храм. Хто б мені це розтлумачив? Про архієпископа Луку я багато чув у медичних колах, але бачити його мені досі не доводилося. Про нього розповідали, що це був блискучий хірург, талановитий вчений, професор. Передчасна смерть гаряче коханої дружини привела його до віри. Згодом він прийняв сан священника, потім постриг у чернецтво, а в 1923 році став єпископом. І це в ті страшні роки, коли гоніння на Церкву стало особливо лютим. У ці роки були розстріляні митрополит Київський Володимир, митрополит Петроградський Веніамін, десятки інших єпископів, тисячі священників.

Професор Валентин Феліксович Войно-Ясенецький, він же архієпископ Лука, будучи священнослужителем, ніколи не залишав своєї лікарської і наукової діяльності. Він був провідним фахівцем в області гнійної хірургії, вченим світового значення. Але це не врятувало його від репресій; він пройшов через тюрми, табори і заслання. Тільки з початком війни з Німеччиною, коли в шпиталях з'явилася велика кількість поранених із гнійними ускладненнями, про професора Войно-Ясенецького знову згадали.

Про велику смертність поранених було повідомлено Сталіну, який з подивом запитав: «Невже в нас немає крупних фахівців у галузі гнійної хірургії?» Йому відповіли, що є такий, але він у засланні в селі Велика Мурта під Красноярьськом.

Негайно було прийнято рішення: «Із заслання повернути, вчені праці опублікувати, надати всі умови для роботи».

А в 1946 році в центральних газетах було опубліковано повідомлення про те, що професору В. Ф. Войно-Ясенецькому за його наукові праці, що сприяють успішному лікуванню поранених, присуджено Сталінську премію першого ступеня. Архієпископ Лука пожертвував її сиротам — дітям війни.

Я стояв у церкві й дивився, як народ підходить до архієпископа під благословення. Люди тихо, з благоговінням цілували хрест і руку, руку архієпископа-хірурга.

Я думав: ось людина легендарної долі, що без сумнівів іде по бурхливому морю життя і не тоне в його безодні, як тонує Петро, що засумнівався.

Увечері того ж дня я лежав у себе в кімнаті й вирішував: йти мені до владики Луки чи не йти? Мені потрібна була порада: як жити далі? Тому що життя зайшло в глухий кут, я вже не бачив у ньому смислу, хоча мені не було ще й тридцяти років. Задушлива радянська повсякденність забарвила світ у сірі, бляклі тони, породила несвідому тугу.

Я чув, що владика доступний і приймає всіх, хто до нього звернеться. Нарешті я вирішив звернутися спершу зі своєю хворою ногою, яка була в мене пошкоджена з часів війни.

Свій намір я зміг здійснити тільки на початку осені в

Сімферополі. Попередньо у знайомих людей я дізнався, як підходити до владики під благословення, як вести себе у нього в покоях, щоб не вскопити в халепу. Вибравши зручний, на мою думку, день, я відправився на прийом. Двері мені відкрила келійниця, яка попросила почекати в приймальні, а сама пішла доповісти про мій прихід.

Незабаром вона вийшла зі словами: «Будь ласка, владика Вас чекає», — і ввела мене у велику світлу кімнату. Як вона була обставлена, я зовсім не пам'ятаю, бо вся моя увага була звернена на владика. Він сидів у великому старовинному кріслі, спиною до вікна, одягнений у світлий кремовий піджак, підперезаний поясом, на якому були вишиті золотисті колодки жита і блакитні волошки. Його ноги, взуті у м'які домашні туфлі, спочивали на низенькій лавочці. Я стояв у дверях у якомусь замішанні.

— Підійди до мене, — м'яко сказав владика.

Я підійшов і привітався. Потім, нахиливши голову, попросив благословення.

— Як Ваше святе ім'я? — запитав він.

Я сказав. Він, поклавши мені на голову руку, благословив мене. Я поцілував його руку, що лежала на підлокітнику крісла.

— Що привело Вас до мене? — запитав владика.

Я почав скаржитися на хвору ногу, але він перебив мене і попросив розповісти про себе, про своє життя. Спочатку неспішно, а потім сміливіше, до самих таємниць, я розповів про своє недовладне життя, про роботу патологоанатома, про своє маловір'я. Він уважно вислухав мою сповідь, перебираючи гнучкими довгими пальцями чорні вузлики чернечих чоток.

— Я Вас розумію, — сказав він, зітхнувши. — Все це знайоме й мені. І я колись відчував себе збитим з пуття і залишеним Богом. І мене, був час, терзали сумніви. Іноді я приймав просто безглузді рішення. Віра в спасительність християнства не далася мені легко — довелося вислужити її у Бога багаторічною працею, ціною власних страждань. Одним віра дається як дар Божий — легко. Така віра прийшла до улюбленого учня Христа Іоанна Богослова, іншим віра дається важко, через сумніви і випробування, як, наприклад, апостолу Фомі. Не знаю, що краще? Хоча у відповідь на сумніви Фоми Христос сказав: «Блаженні, що не бачили й увірували».

Владика задумався і закрив очі. Потім, ніби прокинувшись, сказав:

— Істинний шлях до Бога пролягає тільки через Христа, і багато з тих, хто шукає Бога, повинні знати і пам'ятати це. Скільки людей, стільки й шляхів до Бога; у кожного свій шлях. У наш час він набагато важчий. Тепер на шляху до Бога стоїть багато перешкод. Адже ми живемо в країні, де Бог пишеться з маленької літери, а КДБ — з великої. Сучасній людині пройти по водах неможливо. Вже якщо сам

апостол Петро тонує у морі, то ми всі в цьому життєвому морі борсаємося, як кошенята. Не прагніть робити великі подвиги, великі справи. Не кожен на це здатний, а від невдач виникають розчарування і апатія. Передусім, будьте сумлінні в малому, і Бог, бачачи Ваше старання в малому, підведе Вас до великої справи. Ідьте з міста. В місті більше спокус, більше гріха. Місто — місце спротиву Христу. Пам'ятаєте, хто заснував перше в світі місто? Не пам'ятаєте... Так от, в книзі Буття сказано: «І збудував Каїн місто і назвав його ім'ям свого сина, Енох». Поїдьте в село і займіться там практичною медициною. Лікуйте простих трудівників, але не забувайте про їхні душі. Ви ж не сумніваєтеся, що у людини є душа? У нас у країні багато хто в цьому сумнівається. Навіть ті, які вчилися і недовчилися в семінарії. Я от був в одного такого на прийомі в Москві, коли мені було присуджено Сталінську премію. В кінці прийому він запитав: «Невже Ви всерйоз вірите, що в людини є душа?» «А Ви вірите, що в людини є совість?» — запитав я в свою чергу. «Так, я вірю», — сказав він. «Але я її не бачив, — сказав я, — хоча оперував живих і розтинав мертвих». «А Ви — непоганий діалектик», — сказав він і посміхнувся в свої вуса. Коли я вже виїжджав з Кремля, то подумав: «Хоч би ця діалектика не привела мене знову у Велику Мурту». Але, слава Богу, все обійшлося!

Владика пригладив рукою бороду, подивився на мене і продовжував:

— Ось потрудіться в селі. Частіше читайте Новий Завіт, особливо Послання до Коринфян, щодня читайте Псалтир, і віра Ваша буде зростати з дня у день. А Біблія у Вас є?

— Ні, владико, — відповідав я. — Де ж її нині дістанеш? Якщо тільки у священника попросити почитати...

Він подзвонив у дзвіночок. На звук його прийшов благовидний літній секретар у рясі і з наперсним хрестом.

— Будьте ласкаві, — звернувся до нього владика, — напишіть адресу мого гостя, ми надішлемо йому Біблію, як тільки отримаємо з Москви.

Справді, через місяць я отримав посилку з Сімферополя. Це була Біблія від архієпископа Луки.

Незабаром я звільнився з роботи і поїхав назавжди з міста, де жив. Влаштувався я на роботу сільським лікарем в небагатому гірському районі Південної Осетії. Це був досить глухий і далекий від сучасної цивілізації куточок, де я довгі роки вислужував у Бога собі віру, як колись це робив архієпископ Лука.

До речі, він не забув оглянути тоді мою поранену ногу, дав добру раду і на прощання сказав, що Платон мав рацію, коли казав: «Найбільша помилка при лікуванні хвороби, що є лікарі для тіла і лікарі для душі».

У Південній Осетії населення було мішане. Я жив серед осетин і грузин. Це були мирні люди, які родичалися між

собою, і будь-якої національної ворожнечі між ними не було. Всі вони були православні християни, але по всій області церкви були закриті, й не було жодного священника. Тому народ за час радянської влади християнство забув і схилився до язичницьких вірувань предків. Я думаю, що ця обставина стала однією з основ жорстокої національної міжусобиці, що спалахнула між грузинами і осетинами.

Адже відомо, що якщо народ забуває Христа, то приходить диявол і озлоблює серця, і розпалює в народі полум'я розбрату і війни.

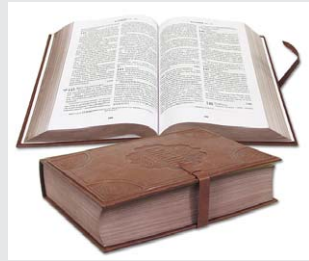
Бідні мої, бідні хворі люди, яких я лікував у ті роки! Через ваші тихі й мирні селища прокотилася безглузда жорстока війна. Де ви? І чи багато вас залишилося в живих?! Мені писали, що все село спалене, все лежить у руїнах, а люди зникли з лиця землі.

Як і на початку століття (минулого. — *Ред.*), знову ніби прийшли часи Каїна і Авеля, і став повставати народ на народ, забавивши крові один одного; з-за грому гармат і автоматних черг вони не чують голосу лагідного Христа, що говорить їм: «Мир вам, люди!» А хто взяв до рук меч, від меча і загине.

Валерій Лялін.
«Бісогом із Вільхівки».
Зі скороченнями.

До уваги

Духовно-просвітницькі курси в Полтаві

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, обласне відділення Всеукраїнського православного педагогічного товариства проводить духовно-просвітницькі курси для педагогів, вихователів, керівників навчальних закладів та всіх, хто прагне долучити підростаюче покоління до вічних цінностей християнства. На курсах вивчаються Священне Писання, церковна історія, християнська культура, основи літургії.

Заняття відбуваються щосередини о 18-00 в старому корпусі Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (м. Полтава, вул. Остроградського, 2).

Записки священномученика Гавриила Коваленко

Продолжение. Начало в № 2(2012)–
7, 9, 11, 12(2013), 1–4.

*Назначені благочинним.
Филипповичи. 1895–1902 гг.*

Самой близкою ко мне и по расстоянию, и, так сказать, по духу была семья одного из моих предшественников по приходу — Михайловских. Дом, в котором я жил, принадлежал некогда их отцу. После смерти родителей дети продали этот дом прихожанам для жительства священника, а себе через дорогу вблизи от церкви завели новую усадьбу с очень хорошим молодым садом, устроив новый дом, хотя меньших размеров. Семья эта состояла из пяти человек: двух братьев и трех сестер. Старший из братьев — Андрей Степанович Михайловский — был старый холостяк, по окончании Духовной семинарии служил все время в Лубенском Духовном училище сначала учителем, потом много лет помощником смотрителя, там выслужил пенсию и в настоящее время жил в Филипповичах в отставке на покое, в то время ему было уже лет шестьдесят... С ним мне интересно было беседовать, так как его ученики по Лубенскому училищу были моими товарищами по семинарии.

Младшему брату — Степану Степановичу — было лет под сорок; он был неудачник, не получил образования, был женат, но с женой не жил, вообще был угрюмый и малоразговорчивый, вел домашнее хозяйство на пятнадцать или шестнадцать десятинах земли. Младшая из сестер — Варвара Степановна — была замужем в западном крае за каким-то учителем немецкого языка, но с мужем разошлась, а потом и овдовела, жила в Филипповичах с двумя детьми, девочкой и мальчиком, которого особенно любил дядя Андрей Степанович, была недурна собою, прекрасно пела и вообще была особа нрава веселого и беззаботного. Ей было лет тридцать пять. В семье она находилась на привилегированном положении, и с легкой руки сестер все знакомые называли ее «барыней». Две остальные сестры — Анна и Марья Степановны

— были старые барышни. Anne Степановне было лет под шестьдесят: это было скромное забитое существо, на ней лежали по хозяйству все черные работы. Самая старшая в семье и самая интересная была Марья Степановна. Несмотря на то что в то время ей было уже лет под семьдесят, она выглядела необыкновенно молодожавой, была подвижна, очень практична, необыкновенно веселая и остроумная собеседница, хотя образования и не получила. Знала очень много анекдотов разного рода и знала все духовенство Полтавской епархии, всю его родословную, кто на ком женился, кто и когда умер и т. п. Беседовать с нею было весьма интересно и любопытно. Это для духовенства епархии был своего рода справочный словарь.

Все сестры были очень услужливы и внимательны к моей семье. Ни одно собрание, ни один праздник в моем доме не обходился без их участия: они без зова придут и помогут моей жене и комнаты убрать, и пирогов испечь, и на стол накрыть и т. п. Не было такого дня, чтобы кто-нибудь из них не был в моем доме.

Кроме семейства Михайловских, не могу не упомянуть еще о семействах мельника и Бурых. Мельником на мельнице Ограновича был некто Алексей Кондратьевич Федотов. По происхождению он был крестьянин, не получивший ни специального, ни общего образования, но был превосходный практик, великолепно изучил свое дело, вследствие чего администрация им очень дорожила и платила ему хорошее содержание. Он был очень начитанный человек; несмотря на то что рано овдовел, вторично не женился, детям своим всем дал хорошее образование в учебных заведениях; был большой хлебосол и очень «компанейский» человек. Внешний его вид, обстановка дома и все привычки производили впечатление человека культурного. Явившись в Филипповичи без всяких средств, но получая хорошее содержание, он за непродолжительное сравнительно пребывание в Филипповичах приобрел себе очень хорошую усадьбу с домом и садом... и десятина шестьдесят земли; так что был человеком не бедным.

В таком же роде был и Даниил Семенович Бурый. Он тоже был простой казак без образования, но много читал и был человек умный, детям своим тоже стремился дать образование, но неудачно. Одно время служил членом Лубенской земской управы и был человек либерального передового направления, тем не менее, когда в начале XX столетия возникли крестьянские волнения и пошел слух, что крестьяне всюду будут истреблять помещиков и землевладельцев, он очень расстроенный пришел как-то ко мне и начал убеждать меня употребить с моей стороны все меры пастырского воздействия к недопущению такого насилия. Зная его прежние настроения, я захотел над ним пошутить и, выслушав его, довольно серьезно ему сказал: «Что же,

Даниил Семенович, что сеяли, то и жните, а я палец об палец не ударю в этом деле, так как не мое это дело вмешиваться в политику». Он, вероятно, не понял моей шутки и вышел от меня очень разочарованным. К счастью моему и его, никаких беспорядков во время моего пребывания в Филипповичах не возникало, они возникли позже, в 1905 году, когда я был уже в Яблонице. В Филипповичах Бурый имел десятина до 200 земли и слыл очень хорошим хозяином.

В Филипповичах я прослужил около четырех лет — с июня месяца 1898 года по март 1902-го. Зная бедность Филипповичского прихода, многие мои знакомые удивлялись, что я так долго находился в них, имея возможность перейти на другой, более обеспечивающий приход. Но не говоря о том, что Филипповичи имели некоторые свои удобства: близость (две-три версты) к местечку Яблонице, где были базары, лавки, медицинская помощь, почтово-телеграфное отделение, в котором мне, как благочинному, была постоянная надобность; другой медицинский участок находился тоже в двух-трех верстах в с. Круподеринцах, где был очень опытный и популярный врач Ив. Ф. Антоновский, с которым у меня завязались очень дружеские и приятельские отношения, — помимо всего этого Филипповичи мне нравились. У меня была хорошая квартира, усердные прихожане, масса свободного времени, что давало мне полную возможность заниматься благочинническими делами, да и материально я был не так уже плохо обеспечен, во всяком случае, лучше, чем в Варве, где я получал деньгами около 700 руб. в год; тут же я имел 300 руб. казенного содержания, 300 руб. в год дохода от прихожан и 400 руб. по благочинию, итого — 1000 руб. в год, не считая ружной земли и квартиры, которые были одинаковы во всех приходах. В то время я только начал воспитывать свою первую дочь, так что средств мне хватало. Вообще время моего пребывания в Филипповичах я считаю лучшим временем моей жизни.

Моя благочинническая должность не только расширила круг моих обязанностей, но и круг моих знакомств, так как мне по должности благочинного пришлось сталкиваться не только с моими прихожанами, но и с прихожанами других приходов моего округа, а также с лицами разного служебного и административного положения. Так, благочинный по своей должности был вместе с тем и членом Уездного Отделения Епархиального Училищного Совета. Я начал принимать участие в благочиннических советах, происходивших по разным вопросам под председательством уездного протоиерея... Сделавшись благочинным, я по выборам начал участвовать в епархиальных съездах духовенства, происходивших в Полтаве сначала раз в три года, а потом каждый год; на одном из таких съездов я был избран членом строительной комиссии по устройству 2-го Епархиального Женского училища в г. Лубнах, заседания которой

происходили довольно часто, так что мне приходилось бывать в Лубнах каждый месяц, а иногда и гораздо чаще. Например, заседания Отделения Епархиального Училищного Совета происходили обязательно раз в месяц, кроме каникул. Они устраивались в здании Лубенской второклассной церковно-учительской школы и были очень многолюдны, так как в них принимали участие все благочинные уезда (а их было пять), земский начальник, некоторые лица из городского духовенства, несколько преподавателей духовного училища и местной мужской гимназии, уездный исправник и несколько других лиц, известных своим сочувственным отношением к церковноприходским школам. Правда, не все эти лица всегда аккуратно посещали эти собрания, но все же являлось довольно много.

В Лубнах я всегда почти останавливался, как я уже говорил, на постоялом дворе Божко, там же останавливались и другие благочинные и священники — члены Отделения. По окончании заседания мы обыкновенно сходились в каком-либо номере и устраивали ужин, который не обходился и без выпивки. Остальные благочинные уезда, кроме меня, были люди почтенные, даже старые, но весьма симпатичные и хорошие. Это были: отец Николай Бельговский, отец Иоанн Зубковский, отец Иоанн Новицкий, которого впоследствии заменил отец Василий Бельговский — младший брат отца Николая, и протоиерей отец Алексей Дамаскин, который, впрочем, как местный городской житель участия в наших ужинах не принимал.

Но и помимо благочинных у меня в округе было 17 священников; хотя они и разбросаны были на значительном расстоянии, тем не менее съезжались довольно часто, главным образом в дни храмовых праздников. У меня самого в день храмового праздника в Филипповичах, 8 ноября, на архистратига Михаила, а потом и в Яблонице, в день Успения Божьей Матери, бывало не менее десяти-двенадцати священников, некоторые со своими женами. Воздавши, как подобает, Божие Богови, мы предавались потом беззаботному веселью, не обращая внимания на то, как на это смотрят наши прихожане. Впрочем, должен оговориться, что такому веселью мы предавались до 1905 года. Этот же год показал нам, что отношение к нам наших прихожан далеко не такое доброжелательное, как можно было думать по их внешнему поведению, и сами мы сделали много сдержаннее.

Бывая в домах священников моего благочиния по разным поводам, главным образом в дни торжеств, например, в храмовые праздники, я знакомился с почетными прихожанами этих приходов. Таких знакомств у меня было много: перечислять их нет надобности да и не представляет интереса...

Продолжение следует.

Хата Полтавской губернии. Фото 1898 года.

Группа мужчин в верхней одежде. Полтавщина. Фото начало XX века.

При єпархіальному відділі благодійності та соціального служіння працює центр «Благо»

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, з 15 жовтня 2012 року при відділі благодійності та соціального служіння Полтавської єпархії Української Православної Церкви діє центр «Благо».

Основні напрямки діяльності:
збір пожертвувань — одягу, взуття, медикаментів, засобів гігієни тощо;
розподіл гуманітарної допомоги між категоріями громадян, яким потрібна допомога;
надання духовної підтримки;
інша допомога.

Пункти збору та розподілу гуманітарної допомоги організовані в храмі святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23) й у Петропавлівському храмі (м. Полтава, мікрорайон Дублянщина, вул. Низова, 38).

Скриньки з анкетами «Потрібна допомога» та «Хочу допомогти» розміщені за адресами: храм святого апостола Андрія Первозваного (вул. Сінна, 3а); храм святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23).

Увага! Центр «Благо» має потребу у волонтерах і благодійниках.

Контактні телефони:
(050) 259-40-83 (отець Андрій);
(099) 942-19-98 (Аліна);
(095) 156-62-98(Ольга).

Богослужіння

У храмі Всіх святих землі Полтавської

щосуботи звершується всеношна, яка починається о 17.00, щонеділі — Божественна Літургія о 8.00.

Крім того, відбуваються заняття, організовані при Серафимівському храмі: щосуботи о 13.00 — заняття дитячого хору, о 15.30 — школа для дорослих, щонеділі о 16.00 — недільна дитяча школа, по закінченні вечірнього богослужіння у Серафимівському храмі — заняття для дорослих зі Старого Завіту.
Храм знаходиться у цокольному приміщенні управління Полтавської єпархії за адресою: Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-б.

У тимчасовому храмі, що на місці будівництва Андріївської церкви

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у тимчасовому храмі на місці будівництва Свято-Андріївської церкви в Полтаві (вул. Сінна, 3-а) щоденно звершуються богослужіння добового кола: вечірнє богослужіння — о 18.00, Літургія — о 8.00. Запрошуємо всіх бажаючих помолитися на місці будівництва нового православного храму.

Запрошуємо на недільні та святкові богослужіння у храм Архистратига Михаїла у с. Щербанях

Всеношна — о 18.00.

Літургія — о 9.00.

Дістатися до храму можна маршрутним автобусом від зуп. «Центральний ринок» у Полтаві.

Зверніть увагу!

Православний магазин

Для вас широкий асортимент духовної літератури різних напрямків (Святе Письмо та тлумачення, життя та твори святих і подвижників благочестя, духовні поради, питання православної медицини, література для духовенства тощо). Ікони, утвар.

Чекаємо у Полтаві за адресами: вул. Шевченка, 54, (2-й поверх) з 8.00 до 16.00, крім понеділка.

Торговельний центр «Київ» вул. Зіньківська, 6, (3-й поверх, праве крило) з 9.00 до 21.00 без перерви та вихідних.

З благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Проводяться духовно-просвітницькі лекції-бесіди з тем:

- ❖ Старий Завіт,
- ❖ Новий Завіт,
- ❖ Діяння та послання святих апостолів.

Лекції-бесіди проводять священнослужителі та миряни, які мають відповідну освіту.

Заняття відбуваються:

- щочетверга (для всіх бажаючих),
- щонеділі (молодіжне спрямування)

о 19.00 в цокольному приміщенні церковноприходського будинку при Свято-Макаріївському соборі за адресою: м. Полтава, вул. Лялі Убийвовк, 2.

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф. П - 1	Державний комітет зв'язку та інформації України												
	АБОНЕМЕНТ												
	на газету												
	01125												
Відомості Полтавської єпархії		Кількість комплектів		1									
на 2014 рік по місяцях													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Куди													
поштовий індекс												адреса	
Кому													
ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ													
на газету													
01125													
Відомості Полтавської єпархії		Кількість комплектів		1									
Вартість	передплати												
	переадресування												
на 2014 рік по місяцях													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
поштовий індекс							місто, село						
							область						
код вулиці							район						
буд.			корп.		кв.		вулиця						

До святинь храмів Полтави

Макаріївський кафедральний собор
(вул. Лялі Убийовк, 2-а, тел. +38 (0532) 59-25-76)

Горбанівська ікона Божої Матері
(читання акафісту за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Хрестовоздвиженський монастир
(вул. Свердлова, 2-г, тел. +38 (0532) 56-14-68)

Мощі свт. Афанасія (Вольховського)
(молебень свт. Афанасію з читанням акафісту щоденно о 10.00)

Ікона Божої Матері «Оупованіє всѣхъ концѣхъ землѣ»
(читання акафісту за вечірнім богослужінням у неділю о 16.00)

Спаський храм
(вул. Жовтнева, 10, тел. +38 (05322) 2-86-29)

Ікона Божої Матері «Троїцтва»
(молебень з акафістом у неділю о 16.00)

Храм мученика Іоанна Воїна
(вул. Маршала Бірюзова, 64-б, тел. 65-70-07)

Ікона мч. Іоанна Воїна
(читання акафісту мч. Іоанну Воїну за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Ікона Божої Матері «Всцарица»
(читання акафісту у вівторок о 9.30)

Ікона Божої Матері «Оутолї моѧ печѧли»
(читання акафісту в четвер о 9.30)

Андріївський храм
(вул. Сінна, 3-а, тел. 56-93-49)

Ікона мц. Наталії з частинкою мощей
(читання акафісту мчч. Адріану і Наталії за вечірнім богослужінням у неділю о 18.00)

Ікона Богородиці «Недпикѧма Чѧша»
(читання акафісту у вівторок о 9.30)

Свято-Троїцький храм
(вул. Свердлова, 2-г, тел. +38 (0532) 56-14-68)

Ікона «Сошѣтвіє свѧтѧго Духѧ»
(молебень Святому Духу в среду о 12.00)

Ікона свт. Миколая Чудотворця з частинкою мощей
(молебень свт. Миколаю в четвер о 12.00)

Пантелеймонівський храм
(вул. Фрунзе, 64, тел. +38 (0532) 53-21-58)

Ікона вч. Пантелеймона з частинкою мощей
(читання акафісту вч. Пантелеймону у вівторок о 12.00)

Ікона свт. Миколая Чудотворця
(читання акафісту свт. Миколаю в четвер о 12.00)

Храм Святих мучениць Віри, Надії і Любові
(проспект Першотравневий, 23, тел. 2-16-59)

Ковчег з мощами свт. Іоасафа Белгородського
(читання акафісту свт. Іоасафу Белгородському в суботу о 9.30)

Почаївська ікона Божої Матері
(читання акафісту за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Вознесенський храм
(вул. Зоряна, 2, тел. +38 (0532) 66-16-23)

Ікона Божої Матері «Владімірска»
(читання акафісту у неділю о 17.00)

Серафимівський храм
(вул. Героїв Сталінграда, 1-б, тел. +38 (0532) 59-58-49)

Ковчег з мощами прп. Серафима Саровського
(читання акафісту прп. Серафиму Саровському за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Ікона Богородиці «Недпикѧма Чѧша»
(читання акафісту в середу о 9.30)

Ікона Богородиці «Въ родѧхъ Помѧщица»
(читання акафісту в п'ятницю о 9.30)

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

Зворотній бік форми СП-1

(Абонемент)

На абонементі повинен бути проставлений відтиск касового апарата. При оформленні передплати (переадресування) без касового апарата на абонементі проставляється відтиск календарного штампеля відділення зв'язку. У цьому разі передплатнику видається абонемент з квитанцією про оплату вартості передплати (переадресування).

(Доставна картка-доручення)

Передплатник із сплачених ним коштів за передплату доручає Розповсюджувачу сплатити Видавцю суму в розмірі видавничої вартості передплаченого видання на умовах і в строки, визначені Розповсюджувачем.

Вітаємо

Редакція газети «Відомості Полтавської єпархії» щиро вітає кліриків Полтавської єпархії з ювілейними датами, які вони святкуватимуть у червні 2014 року:

протоієрея Миколая Онищенка, настоятеля Покровського храму села Водяна Балка Диканського району, з 60-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 15 червня;

священника Анатолія Матуса, настоятеля храму Покрова Пресвятої Богородиці селища Усть-Лип'янка Машівського району, з 35-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 19 червня;

протоієрея Миколая Себія, настоятеля Георгіївського храму села Лелюхівка Навосанжарського району, з 15-ю річницею священницької хіротонії, яку він святкуватиме 20 червня;

священника Святослава Цигипала, настоятеля Вознесенського храму села Комишня Миргородського району, з 50-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 21 червня;

священника Миколая Поплентаного, клірика Трьохсвятительського храму Полтавської Місіонерської Духовної семінарії, з 25-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 21 червня;

протоієрея Іоанна Бабича, настоятеля собору на честь Різдва Христового міста Зінькова, благочинного Зінківського округу, з 60-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 26 червня;

протоієрея Александра Гуцуляка, настоятеля Свято-Троїцького храму села Вельбівка Гадяцького району, з 20-ю річницею священницької хіротонії, яку він святкуватиме 26 червня;

протоієрея Александра Антонюка, клірика Спаського храму міста Полтава, благочинного ІІ Полтавського (районного) округу, з 55-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 29 червня;

протоієрея Віталія Ковалевського, настоятеля Пантелеймонівського храму міста Карлівка, благочинного Карлівського округу, з 60-річчям від дня народження, яке він святкуватиме 29 червня;

а також **схимонахиню Анастасію (Горб)**, насельницю Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря, з 85-річчям від дня народження, яке вона святкуватиме 8 червня.

Служити Богу — спільна справа

Ми, прихожани Свято-Миколаївського храму, що знаходиться у селі Нехвороща Новосанжарського району, постійні читачі вашої газети, з великою цікавістю перечитуємо кожну статтю. Особливу увагу звертаємо на рубрику «З редакційної пошти», в якій читачі можуть поділитися своїм досвідом, враженнями та досягненнями на шляху пізнання православної віри. У нас також є чим поділитися із читачами газети «Відомості Полтавської єпархії».

Після тривалого періоду заборон та переслідувань радянською владою православної віри, у селі Нехвороща лише з 1995 року в стінах колишньої школи почав відроджуватися храм. Згодом (минуло вже більше десяти років) до нашого села приїхав священник — отець Александр Василевський. Саме тоді отримали дозвіл на зведення нового храму на місці одного з трьох зруйнованих у 30-х роках минулого століття. Проте через складні економічні умови в країні будівництво було «заморожено» на довгих сім років. Та отець Александр зумів зрештою знайти благодійників, які профінансували будівельні роботи.

З благословення правлячого архієрея, нині митрополита Филипа, та завдяки вміль організації отця Александра протягом шести років будувався новий храм. З кожним днем церква набувала довершеності та краси. Вже куполи, пофарбовані за сучасними технологіями, стали неабиякою окрасою святині, чотири встановлених дзвони щоразу закликають людей прийти до Бога, підлога із вмонтованим опаленням дає змогу «тримати ноги в теплі, а голову — в холоді», іконостас у чудовому виконанні майстрів з міста Самбір Львівської області сприяє ширій молитві... Однак розписувати стіни храму не поспішали, оскільки, на думку настоятеля, має пройти час, щоб переконатися, що ніде не підтікає та не тьмяніє.

І от 6 лютого 2010 року Високопреосвященніший Владика

Править службу отець Александр Василевський.

Филип у співслужінні, протоієрея Ярослава Михайлика, настоятеля храму священника Александра Василевського та духовенства Новосанжарського округу освятив храм на честь святителя і Чудотворця Миколая, архієпископа Мир Лікійських. Як зазначив Високопреосвященніший Владика, лише тоді село має своє обличчя і привабливість, коли у ньому є храм Божий, який, як серце людини, прийме і скорботу, і радість кожного, хто прийде до нього.

З перших днів отець Александр зарекомендував себе високоморальним, добросовісним, відповідальним та трудолюбивим. Ця людина справді послана Богом. Немає жодної сім'ї у Нехворощі

та сусідніх селах, до якої священник не ставився б турботливо, чуйно. Він завжди готовий допомогти: добрим словом, порадою, доброю справою. А головне — наш батюшка ревно підносить молитви до Бога, що додає нам віри та надії на краще.

Отець Александр разом з дружиною матушкою Людмилою з дбайливістю та турботою облаштовують храм та прилеглу територію, а прихожани згуртовуються навколо них, бо кожен хоче бодай краплю своєї праці додати до нашої спільної справи. І от прямуєш головною вулицею села, аж раптом серед парку видніється часточка Едему: височіє прекрасна споруда із куполами та дзвонами, до неї

У розписаному Миколаївському храмі.

ведуть чисті алеї струнких берізок, завітчані дбайливими прихожанами.

Остання ж подія в історії нашого хаму окрилила усіх. У 2013 році нарешті розписали храм. Ця звістка не залишила байдужими не лише місцевих жителів, а й мешканців найближчих населених пунктів. Люди прагнуть прийти до храму та помилуватися красою, створеною пензлем майстра: тепер вірян зустрічають у храмі образи святих, зображення повчальних фрагментів з їхнього життя в обрамленні квітів та виноградної лози з гронами. Проте бракує слів, щоб передати враження.

Ми вдячні Господу за те, що він послав нам таку благодать і такого священника. Тож

запрошуємо усіх відвідати наш Свято-Миколаївський храм (престольне свято — перенесення мощей святителя і Чудотворця Миколая у місто Барі) у селі Нехвороща Новосанжарського району. Сподіваємося, що православних вірян буде більше, а молодь наша зростатиме високоморальною, вихованою і не байдужою.

Вітаємо всіх із наступаючими святами, нехай оберігає вас Бог! Многая літа!!!

**Із вдячністю та повагою
прихожани
Свято-Миколаївського
храму с. Нехвороща
Новосанжарського району
Зінаїда, Ірина, Валентина
та інші.**

Творчість наших читачів

Українська ностальгія

Років триста тому, двісті
Інша мода була в місті.
Люди просто одягались,
Всього нового цурались.

У сорочку-вишиванку
Зодягався батько зранку.
Мати в хустку запиналась
Та в спідницю убиралась.

І до пізньої пори
Шаровари в дітвори.
Черевки їсти просять,
Тож ходили літом босі.

А до хати як зайти —
Рушники туди й сюди.
Прикрашали всі кутки
Українські рушники.

Майже кожна жінка ткала
І ночей недосипала,
Щоб синопка або дочку
Вбрати у нову сорочку.

Як життя ішло гладким,
То й малюнок був таким.
Якщо сипались турботи,
То сумніш були й роботи.

Ось до чого люд був ласий:
Кожен дім свій так прикрасив,
Що і просто, і красиво,
Вже не хата — ціле диво.

Хоч нелегко було жити,
Наш народ умів робити.
В будні до темна трудились,
В свято в храм ішли, молились.

Линуть скрізь церковні дзвони,
У святім кутку ікони.
А чи ж так живем ми нині,
Як раніше на Україні?

На зустріч випускників

Нас зібралось сюди
Вже не так багато.
Зустрічі такі завжди —
То є справжнє свято.

Хоч життя і розвело
Наші різні долі,
Ми згадаєм, що було
Гарного у школі.

Як показували всі
Вміння і старання,
Як прийшло десь навесні
Першеє кохання.

Як ми думали колись
Про значні події.
Може, в кого і збулись
Ті завітні мрії.

Час невпинно мчить-летить,
Не спинає кроки.
Пам'ять зафіксує мить —
Наші кращі роки.

Скільки добрих, теплих слів
Школа нам відкрила.
Пам'ятаймо вчителів,
Що життю нас вчили.

Відійшла шкільна пора,
Та на радість людям
Приліпляймось до добра.
Тоді й щастя буде.

Валерій Маріїч.

Дорога до Бога

Дорога до Бога —
Терниста дорога,
Любов і молитва —
Її перемога.

На неї ступити
Не бійсь, подорожній,
Неси тільки хрест свій
У сумці порожній.

Як відчай на серці —
Проси допомоги:
І Матінка Божа
Покаже дорогу.

Впадеш — підіймайся,
Подякуй сердечно
І не оглядайся —
Твій шлях безкінечний.

Страсна П'ятниця

І знову П'ятниця Страсна,
Ведуть Ісуса розпинати.
А навкруги бринить весна.
І гірко плаче Божа Мати.

Крізь стогін, смішки і ридання
Крокує гордо фарисей.
Слова Ісуса на прощання:
«Ви плачете про своїх дітей».

Стук молота у саме серце —
Твоє, моє, усіх людей...
На сотні літ, тисячоліття
Між нами той же фарисей.

Хоч Никодим людське зняв тіло,
Духовне й досі на Хресті:
Гріхами колять і шпинають
Серця невірні і пусті.

Змій душі наші спокушає:
За блуд — нам гори золоті,
Комп'ютерний нам рай сплітає
В примарному тому житті.

Покаймось, люди, схаменіємось.
Бог любить всіх і вірить в нас.
Любімо й ми всіх і молиємось,
Пітьму побором — є ще час.

Мої роки

Мої роки, земні роки
Пливуть, летять, немов хмарки.
І хоч давно вже я бабуса,
Признатись, трішечки горджуся.

А серце юне, мов колись,
Душа моя все рветься ввись.
Та суєти сумна юдоль
Гне до землі — лише дозволю.

І похилилися хисткі
Моєї ниви колоски —
Вони пусті і в бур'янах.
І обіймає душу жах.

Що принесу на Божий Суд?
Невже гріхів в десяток пуд?
О змилуйсь, милостивий Боже!
Без Тебе хто нам допоможе?

Ганна Момот.

Монастирі
Полтавщини
приймають
паломників

Мгарський монастир

37536 Україна, Полтавська область, Лубенський район, с. Мгар. Тел. (05361) 5-48-06.

На території Мгарського монастиря
відкрито комфортабельний готель.

До послуг паломників 2–10-місні келії.
Приймаються групи до 50 чоловік.

Контактні телефони:
ігумен Дамаскін (050) 577-45-54;
іконна лавка (095) 611-41-36.

Великобудищанський
монастир

38522 Україна, Полтавська область, Диканський район, с. Писаревщина, вул. Лугова, 6.
Тел. (05351) 9-45-42.

Хрестовоздвиженський
монастир

36017, Україна, м. Полтава, вул. Свердлова, 2-г.
Тел. (0532) 56-14-68.

Полтавская Миссионерская Духовная
семинария приглашает на учебу

Правила приема

Абитуриенты сдают вступительные экзамены.

Поступающий должен ЗНАТЬ:

основные Ветхо- и Новозаветные события;
следующие молитвы (твердо и осмысленно):
начальные: Трисвятое по «Отче наш»;
утренние: «От сна встав...», «Боже, очисти мя грешнаго...», «Святыи Ангеле...»;
вечерние: «Боже вечный...», «Вседержителю...», «Благого Царя...», «Ангеле Христов...»;
Божией Матери: «Богородице Дево», «Достойно есть», «Взбранной Воеводе...»;
Символ веры, молитву святого Ефрема Сирина, молитву перед Святым Причастием, Заповеди Моисеевы (декалог), Заповеди Блаженств, тропари двенадцятих праздников, 50-й и 90-й псалмы; тропарь своего святого и его житие.

Ответы на экзаменационные вопросы для абитуриентов (источник: <http://missia.org.ua/>, раздел «Абитуриенту»).

Поступающий должен УМЕТЬ:

четко и грамотно читать по-церковнославянски;
спеть фрагмент богослужебного песнопения или куплет народной песни.
Абитуриенты иконописного отделения сдают, кроме общих экзаменов, также экзамен по основам рисунка и иконописания. На экзамене поступающий должен скопировать в цвете образец или фрагмент иконы (материал: акварель, гуашь или темпера (по выбору); бумага размером 20х30 см). Требования к работе: правильное расположение изображения на листе, передача характера изображения, соблюдение цветowych и светотонных отношений. Время выполнения: до 6 часов.

Прием документов
с 1 июня по 24 августа.

Вступительные экзамены

Стационар:

1) ИКОНОПИСНОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

а) по основам рисунка и иконописания — 24 августа;
б) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

2) БОГОСЛОВСКО-МИССИОНЕРСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

а) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

3) ОТДЕЛЕНИЕ РЕГЕНТОВ-ПСАЛОМЩИКОВ

а) прослушивание — 25 августа;
б) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

Заочный сектор:

собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами богословско-миссионерского отделения и отделения регентов-псаломщиков — 26 августа.

Для допуска к вступительным экзаменам абитуриент должен предоставить в канцелярию семинарии следующие документы:

прошение на имя Ректора;
анкету;
автобиографию (пп. 1–3 заполняются при подаче документов);
ксерокопию паспорта (стр. 1, 2, 11; находящимся в браке также стр. 9 и 10) и свидетельства о рождении;
две фотографии 3х4 см;
справку о Крещении;
справку о семейном положении;
аттестат о среднем образовании (оригинал и копию);
справку о состоянии здоровья (форма 086-у, с обязательной записью психиатра) и карту прививок;
рекомендацию приходского священника, утвержденную епархиальным архиереем;
грамоту о рукоположении в священный сан — для абитуриентов в священном сане;
военный билет или приписное удостоверение (оригинал и копию);
Поступающие в иконописный класс должны предоставить приемной комиссии образцы собственных работ (не менее трех), желательно иконописного направления.
Начало учебного года — 1 сентября.

Наши координаты:

Почтовый адрес: ПМДС, ул. Конституции, 12, г. Комсомольск Полтавской области, 39803, Украина.

Телефон +38(05348)482-68;

телефон/факс +38(05348)253-02.

Электронная почта:

orth-mission.ua@mail.ru

Этот e-mail защищен от спам-ботов. Для его просмотра в вашем браузере должна быть включена поддержка Java-script.

Страница в Интернете:

<http://missia.org.ua/>

Банковские реквизиты:

Р/с 26008008721601 в ПАТ «Банк «Банк Финансы и кредит»,
ЗКПО 251 57702, МФО 300131

Как проехать

к Полтавской Миссионерской Духовной семинарии
Прямые авторейсы в Комсомольск совершаются из городов: Киева, Харькова, Днепропетровска, Полтавы. Получить подробную информацию и забронировать место Вы сможете по телефонам: 8(067)995-56-88, 8(067)771-61-12 (данная информация не является рекламой).

Если Вы проживаете вдалеке от большого населенного пункта, из которого есть прямые маршруты в город Комсомольск Полтавской области, то Вам необходимо в первую очередь найти наиболее удобный маршрут в город Кременчуг, находящийся в 20 километрах от города Комсомольска.

Остановка автобусов, идущих в Комсомольск, находится возле Кременчугского железнодорожного вокзала. Необходимая автобусная остановка в Комсомольске — «ул. Добровольского».

Читайте щоп'ятниці «Православний вісник» —
додаток до «Відомостей Полтавської єпархії»

Виходить у газеті
«Полтавський вісник»:

передплатний індекс —

61582

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.

Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №11359–232ПР від 20.06.2006р.

Передплатний індекс: 01125.

Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-6, м. Полтава, 36040, Україна.

Телефон/факс: +380 (532) 55-22-28.

Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: ігумен Афанасій (Бідний), протоієрей Миколай Довганич,
диякон Георгій Лінд.

Листування з читачами ведеться

тільки на сторінках газети.

Автори несуть відповідальність за точність

наведених даних.

Тираж номера: 6000 прим. Замовлення №1453305.

Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст».
69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.